

LA PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS DES DEL PUNT DE VISTA JURISPRUDENCIAL

Màster en Prevenció de Riscos Laborals
Especialitat: Seguretat en el Treball

Ariadna Torrents Masoliver

Vic, 8 de Juliol del 2015

Tutor TFM: Jaume M. March.

Agrair el suport a la meva família, per animar-me cada dia.

ÍNDEX:

	<u>Pàgina</u>
I- Introducció.....	5
II- Accidents laborals des del punt de vista jurídic	7
1. Accidents laborals	7
1.1 Introducció.....	7
1.2 Concepte.....	8
1.3 Normativa.....	9
1.4 Jurisprudència.....	11
2. Accidents <i>in itinere</i>	15
2.1 Normativa	15
2.2 Jurisprudència	15
3. Accidents patits amb ocasió càrrecs sindicals.....	20
3.1 Definició.....	20
3.2 Normativa.....	21
3.3 Jurisprudència.....	21
4. El suïcidi com accident laboral.....	24
4.1 Definició.....	24
4.2 Normativa.....	25
4.3 Jurisprudència.....	25
III- Malalties	36
1. Malalties professionals.....	36
2. Malalties derivades del treball.. (art 115.e LGSS).....	38
3. Com detectar i diferenciar aquestes malalties.....	40

IV- La llei de prevenció de riscos laborals.....	41
1. Marc normatiu de la prevenció dels riscos laboral.....	41
2. Responsabilitat de l'empresari.....	43
3. Responsabilitat del treballador	46
VII- Conclusió.....	49
VIII- Bibliografia.....	51
XIV- Webgrafia.....	51

1. INTRODUCCIÓ

El Treball de Final de Màster que es presenta a continuació s'emmarca dins del punt de vista jurídic de la prevenció de riscos laborals, en concret dins el Dret del treball i la seguretat social.

L'elecció d'aquest tema per centrar el treball és degut a que he estudiat Dret i em va semblar una bona idea fer una aproximació del concepte d'accident laboral des d'un punt de vista jurídic, ja que les normes ens regulen una definició que a vegades pot ser ambigua i com opina Borrajo Dacruz "*l'acte d'aplicació pel tribunal permet mesurar el grau de realització dels textos legislatius*"¹, així doncs, els tribunals ens són l'eina per comprendre les normes.

La metodologia que s'ha fet servir s'ha basat en manuals, tesis doctorals i majoritàriament Sentències de diferents instàncies del tribunals així com també d'unificació de la doctrina. Pel que fa els accidents de treball he utilitzat l'estudi de casos reals dictats pel tribunal, ja que si mirem el Tribunal Suprem entre els anys 1996 i 1999 es van resoldre mes de 60 casos sobre accidents de treball més 296 sentències dictades sobre responsabilitat civil extracontractual derivada d'accidents de treball.

És molt difícil avarca tots els casos i per aquest motiu he seleccionat les sentències que mes interessants m'han semblat.

El treball s'estructura en tres grans apartats: Accidents laborals, malalties i la llei de prevenció de riscos laborals.

El primer apartat que s'anomena "*Accidents laborals des del punt de vista jurídic*", és el més extens, donat que estic cursant l'especialitat de seguretat he trobat oportú centrar-me més amb el tema d'accidents laborals.

Cada subapartat l'he dividit també en tres punts; definició, normativa i jurisprudència posaré els casos més significatius. Dels subapartats, el del casos dels suïcidis és el més extens, ja que és una tema controvertit i difícil de provar que un suïcidi pot derivar-se del treball.

---

¹ Vid. Borrajo Dacruz, "*La enseñanza del Derecho del Trabajo y el método de casos con apoyo jurisprudencial*", Tirant lo Blanc, Valencia 2010.

El segon apartat s'anomena "*malalties*" i l'he dividit en els apartats de malalties professionals i malalties derivades del treball i en l'últim punt explicaré com es detecten i es diferencien. Mirat des del punt de vista de la prevenció de riscos, aquest és un tema que no s'entrarà tan a l'especialitat de seguretat sinó que seria d'altres especialitats però guarda relació amb els accidents per aquest motiu aquest punt no serà tan extens i no em centraré tant amb l'estudi de casos sinó en definir bé els conceptes.

I per últim tenim l'apartat que s'anomena "*la llei de prevenció de riscos laborals*" aquest l'estructuraré en tres subapartats, el primer em centraré en el marc normatiu de la prevenció de riscos laborals i els altres dos en la responsabilitat tan empresarial com la del treballador.

En referència, aquests objectius marcats a cada apartat, s'exposaran les conclusions que he arribat com també la jurisprudència en l'apartat final de conclusions.

A diferència d'altres conceptes legals, el concepte d'accident de treball i malaltia professional si que es troba regulat a una norma legal, en aquest cas la Llei General de la Seguretat Social, tot i així vivim amb una societat, que per desgràcia, té una alta accidentalitat laboral, i això provoca que a vegades la pròpia definició de les normes sigui ambigua, per tant en aquest treball es mirarà de trobar una mica més d'amplitud aquests conceptes.

Per tant, els objectius del treball son els següents:

- Aprofundir el concepte d'accident de treball tenint en compte la jurisprudència.
- Prestar interès en els casos especials com poden ser els accidents in itinere o el suïcidi com accident laboral.
- Fer una aproximació del concepte de malaltia professional i malaltia derivada del treball.
- Definir les responsabilitats que poden incórrer cada part en cas d'accident laboral.

II ACCIDENTS LABORALS DES DEL PUNT DE VISTA JURÍDIC**1. ACCIDENTS LABORALS****1.1 Introducció**

Actualment vivim en una societat capitalista que des de mitjans del segle XIX, apareix a Europa com un fenomen social, que es refereix a la producció per un mercat amb la finalitat d'obtenir beneficis.

El capitalisme coincideix amb l'existència d'unes empreses industrial, amb una organització racional de la producció i cada vegada més mecanitzada.

Per tant, la transformació dels béns per obtenir un rendiment es coneix com a treball. Aquest procés de transformació dels elements de la naturalesa requereix una activitat que unifiqui esforços, de manera que dona lloc a la tecnificació, especialització i organització.

Aquests factors nous poden exigir capacitats noves de l'individu i es poden produir circumstàncies en què el descontrol amenaci la seva salut.

En relació amb aquesta situació, sorgeixen unes circumstàncies que provoquen el que anomenem accidents laborals.

L'organització internacional del treball (OIT) ha denunciat que cada any 2,3 milions de treballadors moren en el món a causa d'accidents o malalties professionals. Més de 313 milions de treballadors sofreixen lesions professionals no mortals cada any, el que equival a 860.000 persones ferides en el treball cada dia, en el mateix moment que cada dia 6.400 persones moren a causa d'un accident de treball o malaltia professional, xifra que augmenta a 2,3 milions de morts cada any.²

---

² Font: www.Prevent-world.com/noticias.

1.2 Definició accident laboral

Pel que fa a la definició d'accident de treball, per un costat la Real Acadèmia Espanyola (RAE) defineix accident com “*aquell succés eventual que altera l'ordre regular de les coses*” i fa referència a l'accident laboral com aquella “*Lesió corporal o malaltia que sorgeix en el treballador amb ocasió o a conseqüència del treball que porti a terme per compte d'altri*”³.

L'autor Alfredo Montoya Melgar opina que “*les malalties professionals i els accidents laborals, tenen com a seqüela la impossibilitat per treballar en quan durin els seus efectes (i per tant, la pèrdua de salari) i necessitat d'atenció sanitària, han estat sempre contingències de greu incidència personal i social, que han motivat l'acció protectora, cada vegada mes amplia i eficaç dels poder públics; no es causal que els primers segurs socials creats per Bismarck vagin ser precisament el de malaltia (1883) i el d'accidents de treball (1884)*”⁴

Per consegüent l'autor Alberto Coruña De La Torre opina que “*l'accident rarament és fortuït, pel que de forma general es poden analitzar les causes que van desenvolupar l'accident*”⁵.

D'altra banda la llei general de la seguretat social (en endavant LGSS) en el seu article 115 defineix l'accident de treball com tota “*lesió corporal que el treballador pateix amb ocasió o per conseqüència del treball que executi per compte aliena*”.

Així doncs, el concepte d'accident de treball és una reproducció de la fórmula francesa “*accident survenu par le fait ou á du travail*», famosa definició que trasllada la norma espanyola tot i que ho fa en una fórmula més amplia, considera l'accident laboral com aquell que succeeix “*amb ocasió o conseqüència del treball*”⁶.

Una qüestió a tenir en compte per un tècnic de prevenció de riscos laborals és que en tots el accidents per norma general es poden analitzar les causes que el desenvolupen. I per tant, un cop s'ha produït un accident la Llei de prevenció de riscos laborals en el seu article 16 obliga a l'empresari a “investigar tots aquells fets que hagin produït un dany per la salut del treballador a fi de poder detectar les causes d'aquests fets”.

---

³ Definicions extretes de la pàgina web oficial de la RAE i traducció pròpia.

⁴ Vid. Alfredo Montoya Melgar, *Derecho del Trabajo*, 31ena edició, Tecnos, 2010, pág. 669

⁵ Vid. A. Coruña, A. Espejo, F. Flores, *Investigación de accidentes*, 1era edició, La Ley, 2002, pág. 2

⁶ Així ho defensa José Sánchez Pérez en la tesi doctrinal “*La configuració jurídica d'accidents laborals*”.

Per tant, investigar no significa només buscar les causes que van produir l'accident, sinó permetre estudiar la manera de que no es tornin a repetir.

En definitiva, els tècnics hauran d'investigar tots aquells accidents que provoquin un dany, amb totes les variants d'accidents que podem veure a continuació.

1.3 Normativa:

Pel que fa a la normativa trobem regulats els accidents de treball a la LGSS en el teu article 115, que reproduïx la definició de l'article 1 del decret de 22 de juny de 1956, pel que s'aprova el text refós de la llei i el reglament d'accidents de treball. D'aquest article se'n poden extreure tres elements bàsics que ha de complir un accident per tal que sigui considerat accident laboral, aquests elements són⁷:

- Lesió corporal. En un sentit ampli entès com tot dany o seqüela ja sigui causada per una ferida, un cop o una malaltia física o psicològica. Per tant, es considerarà una lesió el dany o perjudici, no solament físic. Com destaca la jurisprudència no solament tenen qualificació d'accidents de treball “ *les lesions produïdes per l'acció d'un agent exterior, sinó també les malalties o alteracions dels processos vitals que poden sorgir en el treball causades per agent patològics interns o externs* ”⁸.
- El treballador ha de realitzar el treball per compte d'altri, no solament aquells que ho siguin per tenir una relació laboral regulada en els articles 1 i 2 de l'estatut dels treballadors, sinó també aquells assimilats que es trobin inclosos dins el règim general (contractes administratius i funcionaris), excepte si la inclusió és completa.
- Una relació de causalitat entre el treball i la lesió: per ocasió o per conseqüència del treball que s'executi. El respecte d'aquesta relació de causalitat podem precisar que existirà accidents de treball “ per conseqüència ” del treball quan la lesió tingui com a causa directe o immediata el treball⁹. El trencament del nexa causal solament es produirà “ *quan existeixi certa prova convincent d'una causa que exclogui la relació amb el treball* ”¹⁰ d'aquesta manera s'apreciarà l'existència de relació de causalitat

⁷ Elements extrets de les sentències: STJA núm. 1498/2007 de 23 mayo.

⁸ Definició redactada per tribunals, així doncs es contempla en els fonaments jurídics de les sentències: TS 27 d'octubre del 1991, TS de 5 de maig del 1983 i TS 15 de Gener del 2005

⁹ Segons defensa José Sánchez Pérez en la tesi doctrinal “La configuració jurídica d'accidents laborals”.

¹⁰ Segons la Sentència del TS de 25 de març del 1986.

- respecte de les lesions *“excepte quan hagin passat fets rellevants i evidents de que hi ha una carència de la relació”*¹¹

Hi ha moltes vegades que aquest nexa causal és molt difícil de provar i per això l'article 115.2 estableix expressament que determinats supòsits es consideraran accidents de treball. Amb motiu d'aquests supòsits d'ampliació s'ha creat una casuística elaboració doctrinal i jurisprudencial amb el fi de matisar i precisar els conceptes. Aquests altres supòsits també hauran de ser avaluats pel tècnic de prevenció.

No obstant, la llei en el seu punt quart estableix que *“no tindran la consideració d'accidents de treball:*

a) els que siguin deguts a força major estranya al treball, entenent per aquesta la que sigui de tal naturalesa que cap relació guardi amb el treball que s'executava en ocórrer l'accident. En cap cas es considerarà força major estranya al treball la insolació, els raig i altres fenòmens anàlegs de la naturalesa.

b) Els que siguin degut a dol o imprudència temerària del treballador accidentat.”

I per últim en el seu cinquè punt estableix que *“no impediran la qualificació d'un accident com de treball:*

a) La imprudència professional que és conseqüència de l'exercici habitual d'un treball i es deriva de la confiança que aquest inspira.

b) La concurrència de culpabilitat civil o criminal de l'empresari, d'un company de treball de l'accidentat o d'un tercer, tret que no guardi relació alguna amb el treball.

---

¹¹ Segons la Sentència dictada per el Tribunal Suprem d'unificació de la doctrina de 22 de març de 1985.

1.4 Jurisprudència.

La jurisprudència l'he separat entre les sentències que es consideren com accidents laborals i les que no ho ha considerat com a tals.

Accidents laborals:

- Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León, Valladolid (Sala de lo Social, Sección1ª)

Fets: Don Cosme, presta els seus serveis com a peó a l'ajuntament de Fabero. El dia 12/11/2013, Don Cosme va tenir una discussió amb Don Leopoldo quan els dos estaven en un bar de la localitat. La discussió es va iniciar després de recriminar Don Cosme a Don Leopoldo que li havia enviat un noi el punt net on Cosme presta els seus serveis per l'ajuntament a buscar unes bateries. En aquella discussió hi va haver amenaces mútuament.

El dia següent Don Cosme va ser agredit per Don Leopoldo quan prestava els seus serveis com a peó a l'ajuntament. L'agressió es va produir colpejant-lo varies vegades amb un pal de fusta. A conseqüència va estar ingressat a l'hospital iniciant període de incapacitat temporal.

La reiterada jurisprudència estableix que quan l'agressió que sofreix el treballador per part d'un tercer en el lloc de treball o in itinere, obeeix a raons personals entre l'agressor i l'agredit, cobra força la excepció legal i el resultat lesiu de l'agressió no pot classificar-se com accident de treball. Ara bé, la sentència considera que la contingència original del procés d'incapacitat temporal iniciat pel Sr Cosme és de caràcter professional i no comú. I és que l'objecte de la discussió protagonitzada pels treballadors en el bar, girava en torn el mode en què el Sr. Leopoldo havia gestionat el seu treball enviant aquell noi a recollir bateries.

L'existència d'una relació personal conflictiva entre les parts, com a suposat origen de la discussió, no solament no consta acreditat, en definitiva no quedant acreditada l'excepció a què es refereix l'article 115.5 de la LGSS.

Per tant, aquest cas sí que es donen els requisits per ser considerat accident laboral.

- Sentència del Tribunal Suprem de 4 de febrer del 2015.

Fets: Agustín el 14.10.07 mentre prestava serveis com a patró de pesca per a l'empresa Argenova, SA en el Buc Tucan Dos va sofrir cirrosis micromodular amb degeneració

hidròpica i edema agut de pulmó, morint per causes naturals aquest mateix dia. Al moment de la mort el nivell d'alcohol en sang es relaciona, en la literatura científica, amb un estat de sobrietat (informe d'autòpsia). La causa directa de la mort va ser un edema agut de pulmó provocat per una cirrosi hepàtica

En definitiva, a tenor de totes les consideracions i doctrina jurisprudencial exposada, cal entendre que l'accident es va produir no solament en el lloc de treball, sinó també en temps de treball, i que no s'ha desvirtuat la presumpció de laboralitat exemple art. 115.3LGSS , derivada de la prestació de serveis del causant en el buc on es trobava el treballador quan va esdevenir la seva defunció, a causa d'un edema agut de pulmó de fatals conseqüències; el que, com refereix la sentència recorreguda, va constituir una crisi desencadenada , "en temps i lloc de treball", per la cirrosi hepàtica que venia sofrint, per la qual cosa l'accident ha estat correctament qualificat com a accident de treball per la sentència recorreguda, sense que a això obsti el fet que el treballador mort visqués en el buc.

- Sentència del jutjat social de Pamplona núm. 103/2014, de 3 de març.

Fets: La demandant ve prestant serveis per compte de l'empresa X , Mancomunitat de Serveis Socials ostentant la categoria de treballadora social (no controvertit). El 7 de desembre de 2012, sobre les 12,45h, va atendre a un usuari que volia sol·licitar renda bàsica. En el curs de l'entrevista, l'usuari es va posar violent, cridant a la treballadora, amenaçant-la i donant cops en la taula. El secretari i president de la mancomunitat van parlar amb el referit usuari uns dies després, el qual va reconèixer els fets

El Tribunal Suprem ja es va pronunciar des d'antic, en sentència de 27 de desembre de 1975 , RJ 1975/ 4824, sobre la qüestió, afirmant que és accident de treball la lesió (en el cas jutjat per l'alt tribunal en aquella ocasió un homicidi per tret) causada per un company al centre de treball, durant la jornada laboral i mentre s'executava el treball. L'única excepció a tal conclusió, havent-se d'excloure la citada contingència professional, es troba en els supòsits en els quals "l'agressió és deguda o motivada per ressentiments o motius personals absolutament aliens al treball".

En conseqüència, com s'ha indicat, les dolències de la demandant han de qualificar-se com a derivades d'accident de treball.

No accident laboral:

- Tribunal Superior de Justicia de Andalucía, Granada (Sala de lo Social, Sección 1ª)¹²

Fets: El Sr. Jesús treballava des del 16 de novembre de 2002 en una explotació agrària, en la categoria de “Casero”, havent pactat una jornada laboral de 40 h. Setmanals, de dilluns a diumenge els dos inclosos.

Les funcions que tenia eren fer de Casero, vigilar i mantenir en bon estat les dependència, cuidar i alimentar animals, control accessos... etc. El Sr. Jesús tenia l'obligació de residir i estar en la finca de forma permanent, independent de la seva jornada de treball efectiu, i era el responsable de fer front a qualsevol esdeveniment que es produís en la finca de qualsevol naturalesa.

El dia 3 de setembre del 2004 va morir després de ser tocat per un llampec, quan estava al jardí.

En aquest cas el tribunal argumenta que no es pot interpretar que el Jesús per la seva condició de propietari i vivint en la finca, estigués permanentment en lloc i horari de treball, i asseguda aquesta premissa ha d'afirmar-se, que si quan li toca el llampec el treballador es trobava en un pati al costat de la casa del mas, que evidentment no és lloc de treball, ni per les tasques estrictament agrícoles, ni per a aquelles que com més o menys ocasionals s'han indicat, i no realitzava cap activitat que pogués relacionar-se amb elles ni directa ni indirectament, no pot parlar-se que l'accident es produís "amb ocasió o com a conseqüència del treball", sense que pugui entendre's que opera la presumpció iuris tantum de l'apartat tercer de l'art. 115, doncs ni és factible parlar de lloc de treball, com s'ha raonat, ni tampoc d'horari de treball, circumstància sobre la qual no incideix cap presumpció, ja que les 19'30 hores no és moment normal de realització de labors agrícoles i solament ho seria en relació amb aquelles altres labors diferents, però inherents a la condició de propietari, si efectivament les hagués estat executant en aquest moment.

Per tots aquests arguments, ha de concloure's que la mort és conseqüència d'un accident no laboral.

---

¹² Sentencia núm. 1498/2007 de 23 mayo. AS 2007\3568

- Sentència del TS 15 de Gener del 2015, núm. 965/2015

Fets: El 25-2-2010, prestava serveis, es va sentir indisposat. Va ser atès a l'Hospital on va ser diagnosticat de ictus isquèmic aterotrombòtic capsular dret. Quan van aparèixer els símptomes de la malaltia es trobava dins d'un fossat realitzant una tasca d'esforç juntament amb altres companys. El 26-2-2010 el treballador va iniciar situació de IT derivada de malaltia comuna amb el diagnòstic de malaltia cerebrovascular aguda mal definida. Sol·licitat al INSS canvi de contingència, el mateix va ser denegat per resolució de 5-10-2010. L'actor presentava factors de risc cardiovasculars tals com a diabetis mel·lites de 30 anys d'evolució, HTA, dislipèmia, hiperuricèmia, hipotiroidisme i tabaquisme. El 7-6-2011 el INSS va declarar a l'actor en situació d'Incapacitat Permanent Total derivada de malaltia comuna.

En aquest cas el treballador reclama la infracció de l'art. 115.1 i 3 LGSS , adduint, bàsicament, la producció del fet en el temps i lloc de treball, i en relació a la situació d'esforç en la qual es trobava. Però l'alt tribunal argumenta que el treballador es trobava realitzant esforç laboral, no consta que el mateix fora d'especial intensitat. Amb tals elements de judici i tenint en compte que l'accident cerebrovascular diagnosticat pot sorgir igualment en situacions de repòs i fins i tot somni, no pot considerar-se que la circumstància de trobar-se exercint una activitat laboral sigui determinant en la qualificació de la contingència originadora, màxima si la mateixa no exigia d'un esforç físic, i en cas d'haver-se realitzat el mateix, no consta tampoc que hagués pogut venir a incidir de manera directa en l'accident vascular produït, sent per contra més adequat pensar que a la vista dels antecedents clínics que presentava, el patiment tingués el seu origen en una malaltia comuna.

Per tant, en aquest cas no es dóna el nexa de causalitat entre el treball i la lesió.

2. ACCIDENTS IN ITINERE.

2.1 Normativa.

Cada dia milers de persones es desplacen des del seu domicili fins el seu lloc de treball, exposant-se a riscos de patir un accident, per aquest motiu l'article 115.2 també preveu altres supòsits en què una lesió pot ser considerada com un accident laboral, aquest és el cas dels accidents in itinere que són aquells que sorgeixen en l'anada o tornada del lloc de treball, durant el temps habitual i sense realitzar actes imprudents o temeraris que trenquin el nexa causal entre lesió i treball. Aquest accident té lloc fora del lloc de treball. Per tant, per considerar un accident de treball in itinere cal que existeixi un nexa causal i en aquest sentit és necessària una relació directe entre el fet i les seves circumstàncies, amb el treball.

Va ser una creació originària de la doctrina i la jurisprudència, davant la inexistència d'express reconeixement legislatiu. Ja que l'article 2 del text refós de la legislació d'accidents laborals, si en fèssim una interpretació literal o estricta de la definició de l'article segons l'autor Faustino Cavas Martínez “ *ens portaria a que un accident de treball es l'únic produït durant l'execució material del treball, en el lloc i temps de la prestació del servei*”¹³. No obstant l'ambigüitat d'aquella definició legal va permetre el Tribunal Suprem a partir de la sentència de 25 d'octubre de 1930, procedir a una ampla noció d'accident de treball, reconeixent així el viatge d'anada i tornada del treballador.

2.2 Jurisprudència.

La terminologia accident *in itinere* apareix per primera vegada en la sentència del Tribunal Suprem (en endavant TS) de 1 de juny de 1954.¹⁴

La jurisprudència ha matisat i establert que s'han de complir 4 elements que han de coincidir per considerar-lo accident de treball¹⁵. L'autor Faustino Cavas Martínez opina que “*els tribunals laborals no apliquen un criteri absolutament únic en el moment de identificar les*

---

¹³ Vid. Faustino Cavas Martínez, *El accidente de trabajo in itinere*, Tecnos 1994, pàg. 4.

¹⁴ Vid. Faustino Cavas Martínez, *El accidente de trabajo in itinere*, Tecnos 1994, pàg. 12

¹⁵ Podem extreure aquest 4 elements dels fonaments jurídics de les següents sentències: STSJ Palmas Gran Canaria de 11 de juliol de 1997, STSJ Astúries de 26 de novembre de 1993 i STS de 14 d'octubre de 2014.

*notes o requisits delimitadors del tipus d'accidents in itinere, seguint una figura, el qual els seus perfils no resulten fàcils traçar*¹⁶

Aquests 4 elements són:

- Element teleològic: significa que el desplaçament ha d'estar motivat única i exclusivament pel treball la causa ha de ser la iniciació o finalització dels serveis o causes relacionades amb el treball.
- Element cronològic: està relacionat amb el temps, i estableix que l'accident ha de tenir lloc amb un temps immediat o relativament proper a les hores d'entrada i sortida del treball, això significa que es valora la distància amb el domicili o el mitjà de transport utilitzat habitualment.
- Element topogràfic: l'accident ha de sorgir en el camí d'anada o el de tornada entre el domicili del treballador i el seu centre de treball, però també s'admet els actes preparatoris, si passa un moment anterior o preparatori a l'acte, com per exemple anar a buscar l'autobús o el cotxe.
- Element mecànic: està relacionat amb el transport, i per tant, aquest mitjà de transport ha de ser racional o adequat, normal o habitual.

Alguns dels casos que m'han cridat l'atenció dins la jurisprudència han estat els següents:

Accidents laborals;

- Sentència TS 26 desembre del 2013. Núm 2315/2012.

Fets: Amb data 29 de març de 2009 (diumenge), i com era pràctica habitual de l'actor, atès que iniciava la seva jornada laboral el dilluns a les 8 del matí a l'expressat centre de treball, es va desplaçar amb el seu vehicle propi des del seu domicili de Puente Almuhey (León), on "descansava els caps de setmana", fins al domicili de Almazán (Soria), on vivia durant els dies laborals de la setmana, i sobre les 21:15 hores va sofrir un accident de trànsit a l'altura del punt quilomètric 414,500 de la carretera N-234 (...). Entre la localitat de Puente Almuhey (León) i la de Almazán (Soria), hi ha una distància

---

¹⁶ Vid. Faustino Cavas Martínez, *El accidente de trabajo in itinere*, Tecnos 1994, pàg. 24

aproximada de 350 quilòmetres; i, entre aquesta última i Els Raves (Soria), una distància de 15 quilòmetres aproximadament.

El TS ha considerat que a la vista de l'evolució de les noves formes d'organització del treball i de la pròpia distribució d'aquest en la llar familiar que està imposant unes exigències de mobilitat territorial que obliguen als treballadors a ajustos continus en el lloc del treball que no sempre poden traduir-se en un canvi de domicili i que tenen en molts casos caràcter temporal.

Tot això, segons el Tribunal Suprem, determina que, si es vol respectar la voluntat del legislador en els temps presents, caldrà reconèixer que en supòsits com el present a l'efecte del punt de partida o tornada del lloc del treball pot jugar, segons les circumstàncies del cas, tant el domicili del treballador en sentit estricte com la residència habitual a l'efecte de treball. En aquest cas concret, l'alt tribunal considera que concorren els elements que defineixen l'accident "in itinere" perquè la finalitat principal del viatge segueix estant determinada pel treball, posat que aquest fixa el punt de retorn i es parteix del domicili del treballador.

Per tant, per domicili s'entén la residència habitual del treballador, però també pot ser considerat domicili la segona residència.

- Sentència TS 14 octubre del 2014. Núm. 5124/2014

Fets: La dependent a un estanc, i el dia 17 de novembre de 2008, després de tancar l'estanc, a les 20,00 hores, va ser víctima d'un robatori en el qual li van sostreure una bossa, a resultes del com va iniciar un període d'incapacitat temporal per trastorn adaptatiu.

El TS dicta que no existeix una doctrina que, definitiva i unívocament, sigui aplicable a la singularitat del cas. La conclusió única que s'obté és que quan l'agressió que sofreix el treballador per part d'un tercer sigui en el lloc de treball o in itinere obeeix a raons personals entre agressor i agredit, cobra força l'excepció legal i el resultat lesiu de l'agressió no pot qualificar-se com a accident de treball.

Però en el present suposat no ocorre així. Entre agressor i treballador agredit no existia relació, i per tant, s'ha de qualificar com a accident laboral.

- Sentència del TS de 14 de febrer del 2011.

Fets: Treballador que habitava en un apartament situat en un bloc de pisos, pateix un accident el matí, caient per les escales del seu bloc, quan es dirigia a buscar la motocicleta per anar cap al seu lloc de treball, provocant així una incapacitat temporal

El TS ha precisat varies vegades que el treballador que encara està en el domicili, abans de sortir o després d'entrar en ell, no està en el trajecte protegit i, per tant si pateix alguna lesió no esdevindrà accident in itinere. Però en aquest cas es tracta d'un treballador que habitava en un apartament situat en un bloc de pisos, existint en qualsevol cas unes zones comunes utilitzades per tots els propietaris per entrar el propi pis des del carrer o bé per sortir, per tant la sala va entendre que s'aplicava la doctrina en què quan el treballadors baixi les escales de l'immoble en el qual se situa el seu habitatge ja no està en l'espai tancat, exclusiu i excloent pels altres, constitucionalment protegit, sinó que ja ha iniciat el trajecte que és necessari recórrer per anar al treball, transitant per un lloc de lliure accés pels veïns i susceptible de ser vist i controlat per terceres persones alienes a la família. Argumentant així que no hi ha dubte de que l'accident es realitzava quan estava fent el trajecte d'anada al treball, no cap sinó concloure que es va produir l'accident in itinere al que es refereix l'article 115.2 a) de la LGSS.

En aquest cas es evident que concorren tots els elements requerits per la jurisprudència perquè quan va tenir lloc l'accident, d'una banda el treballador ja havia deixat enrere aquest espai personal i privat, que, el marge del títol jurídic constituïa el seu veritable domicili, i per una altre banda, també havia començat el seu trajecte que normalment li conduïa el seu centre de treball, fent ús del mitjà de transport que utilitzava habitualment.

Per tant, d'aquest cas en podem extreure dues conclusions, que és que si en comptes de caure a les escales del bloc de pisos hagués caigut a dins del seu habitatge no es podria considerar accident laboral, però si passa a les zones comunes com poden ser escales de veïns rampes de garatge, etc. llavors si que podríem considerar les lesions com accidents laborals.

Accidents no laborals:

- Sentència del TS de 29 de març de 2007.

Fets: Un treballador durant la seva jornada laboral s'absenta del lloc de treball amb autorització de l'empresa per acudir a realitzar una gestió privada relacionada amb la seva declaració de la renda. Quan el treballadors tornava el seu lloc de treball pateix un accident de trànsit.

En aquests cas el TS no ho considera un accident laboral argumentant que és evident que la finalitat principal i directe del viatge en el qual es va produir l'accident (una gestió privada), encara que l'accident va estar produït durant una interrupció autoritzada de la jornada laboral, cap relació tenia amb el treball ni va esdevenir tampoc en el trajecte habitual d'anada i tornada entre el domicili i el lloc de treball, doncs es va deure a un motiu d'interès particular que va

trencar el nexa causal amb aquesta anada i tornada sense que l'autorització empresarial impliqui alguna altre cosa.

- Sentència del TS de 15 d'abril del 2015.

Fets: La treballadora de l'empresa condemnada , de professió costurera, el dia 28 d'octubre de 2010 va acudir al seu centre de treball, situat en Deusto, en l'Avinguda Madariaga, sobre les 6:45 hores, que és la seva hora d'entrada al treball. Sobre les 8:35 va sortir d'aquest centre per acudir a una consulta mèdica de traumatologia assenyalada a les 8:35 hores en l'ambulatori de Zaballa a Barakaldo, que estava autoritzada per l'empresa; mentre estava en l'Avinguda Madariaga va sofrir una caiguda casual en ensopegar-se amb una mànega d'un camió de gasoil que estava descarregant en un portal. Després de la caiguda, la treballadora va ser acompanyada a l'empresa i a continuació als serveis mèdics de la Mútua demandada sent atesa i derivada a la seva MAP.; la treballadora va acudir al servei d'urgències de l'Hospital de Sant Eloy amb diagnòstic de cardiàlgia posttraumàtica, artritis posttraumàtica i contusions.

No es considera accident laboral in itinere perquè l'accident in itinere és aquella figura que correspon, *"a la idea bàsica que l'accident no s'hagués produït de no haver anat a treballar"* . I exigeix com a requisits ineludibles, el que el camí d'anada i retorn al treball manqui d'interrupció voluntària i es dugui a terme sempre per l'itinerari usual. Per tant, com que no es tracta d'un desplaçament per anar de casa al treball i del treball a casa no es pot considerar accident laboral tot i tenir l'autorització de l'empresa.

3. ACCIDENTS PATITS AMB OCASIÓ DE CÀRRECS SINDICALS I INFARTS

En aquest apartat incloure tan els accidents derivats de càrrecs sindicals com els accidents patits com a conseqüència d'un infart, ja que són accidents freqüents però no de tanta complexitat com seria el cas del suïcidi.

3.1 Definició.

Els accidents patits amb ocasió de càrrec sindicals són aquells accidents que pateix el treballador quan té la consideració de representant dels treballadors, és a dir en reunions, cursos, etc. exercint càrrecs sindicals. Es tracta de càrrec electius sindicals, delegats de personal, membres del comitè d'empresa, les comissions negociadores dels convenis col·lectius i activitats sindicals en organismes oficials i seus sindicals, al menys mentre estiguin en actiu.

Abans aquesta regulació era diferent, així doncs, el càrrec electiu sindical quedava referit a la representativitat sindical i dins d'aquesta el sindicat vertical, no poden extrapolar a cap altre classe de representació dels treballadors en la mesura en que aquestes no existien, situació oposada a l'actual en la que juntament amb la representació sindical es troben de forma destacada els delegats de personal i els membres del comitè d'empresa ¹⁷.

Els infarts els podríem definir com la necrosi (mort d'un teixit) per l'alteració del flux sanguini (habitualment l'aport arterial) d'un òrgan. Els infarts poden ser de cor (Infart agut de miocardi), de cervell (Accident vascular encefàlic) i d'intestí (infart intestinal).

Hi ha una gran discussió doctrinal i jurisprudencial en la classificació dels infarts de miocardi en si son considerats accidents de treball o malaltia del treball.

Una part de la doctrina considera que són una malaltia de treball¹⁸ i una altra part considera que *“Aquesta forçada qualificació com a malaltia del treball no se sosté d'entrada hi ha una aporia o disfunció manifesta en el fet que l'infart que es produeix en temps i lloc de treball obtingui la qualificació indiscutible com a contingència professional a través d'una presumpció pràcticament irrefutable”*¹⁹

¹⁷ Segons la tesi *Configuració jurídica de l'accident de treball*, José Sánchez Pérez, Granada, 2012. Interpretat García Marquez, *Accidentes de Trabajo y sistema de prestaciones*, Bomarzo, Albacete, 2009,

¹⁸ Argument defensat per Abeza Pereiro i J. Fernández Prol, F. “ ABEZA PEREIRO “Presunción de laboralidad de los accidentes de trabajo acaecidos en el lugar y tiempo de trabajo”.

¹⁹ Argument defensat per José Sánchez Pérez en la tesi doctoral *“La configuración jurídica d'accidents laborals”*.

3.2 Normativa

En referència als accidents patits amb ocasió de càrrecs sindicals l'article 115.2 b de la LGSS estableix que: *“Els accidents que pateixi el treballador/a amb ocasió o com a conseqüència de l'acompliment de càrrecs electes de caràcter sindical així com els que tenen lloc a l'anada o a la tornada del lloc on s'exerceixen les funcions pròpies d'aquests càrrecs”*. I per tant, per molt que no sigues de càrrec sindical però si qualsevol ordre de l'empresari o espontani interès del bon funcionament de l'empresa el mateix article en el punt c estableix que tindran consideració d'accidents de treball.

En el cas dels accidents de treball patits per un infart no tenen regulació específica en la LGSS.

3.3 Jurisprudència.

Accident laboral:

- Sentència TSJ Castilla – La Mancha, de 18 juliol del 2005.

Un treballador rep carta de cessament i formula papeleta de conciliació per acomiadament, que dona lloc a acte de conciliació que finalitza amb avenença i l'extinció de la relació laboral. En el trajecte de tornada del treballador al domicili del seu germà, on residia arran d'un conflicte matrimonial, sofreix un accident de trànsit, qüestionant-se la seva qualificació com accident donin-te de treball a l'efecte de les prestacions d'Incapacitat Temporal causades.

La sentència qualifica l'accident com a accident de treball, ja que es va produir en ocasió d'un desplaçament motivat pel treball encara que la relació laboral ja s'hagués extingit per l'absència que va tenir lloc entre les parts en el referit acte de conciliació (sindical) , perquè el nexa causal entra amb el tracte de treball, conciliació i desplaçament en tornar d'aquest acte no s'havia trencat. A més, no exclou tal qualificació el fet que el trajecte en què es va produir el sinistre no fos al domicili del treballador sinó al del seu germà on estava residint de fet, en aplicació de la doctrina del Tribunal Suprem que inclou sota el concepte de domicili no només el legal sinó també el real, mentre que l'essencial és anar al lloc del treball o tornar del lloc del treball.

- Sentència del TSJ d'Andalusia, de 11 setembre 2014.

Fets: Ruperto , de professió comercial, va sofrir al setembre de 2002 un infart agut de miocardi inferior, sent diagnosticat de lesió en artèria coronària dreta, el qual va ser tractat amb stent. Després d'estar asimptomàtic i sense seguiment pel servei de cardiologia fins al 23 de desembre de 2009, va sofrir aquest dia, estant en el seu lloc de treball, un infart agut de miocardi per lesió proximal en l'artèria descendent anterior que és tractada amb stent. Deu dies abans havia sofert un episodi similar d'intensitat lleu i auto limitat pel qual no va consultar a cap metge.

Ja hem vist que no ha prosperat la revisió fàctica postulada, per la qual cosa la solució del recurs ha de partir del fet provat que el treballador, quan es va iniciar l'episodi cardíac, estava en el seu lloc de treball. Dit la qual cosa, és de sobres conegut que cal recordar que és jurisprudència constant del Tribunal Suprem -l'arrencada del qual parteix de la vella sentència de 17 de juny de 1903 - la distinció entre accident de treball i malaltia, i també la comprensió dins del terme lesió, de les malalties de sobtada aparició o desenllaç, de manera que s'ha afirmat (entre moltes altres, en STS 12 juliol de 1999) que "la presumpció de l'art. 84.3 LGSS de 1974 - art. 115.3 de la vigent de 1994 - es refereix no solament als accidents en sentit estricte o lesions produïdes per l'acció sobtada i no lenta d'un agent exterior, sinó també a les malalties o alteracions dels processos vitals que poden sorgir en el treball". En qualsevol cas, no es trenca el nexa causal pel simple fet que el treballador hagi tingut antecedents de tipus cardíacs o coronaris. A més, i als mers efectes dialèctics, el nero fet d'acceptar que el l'infart es va produir quan anava al cotxe a les sis de la tarda no exclouria, per si mateix, la qualificació laboral si aquest fet s'hagués produït quan el treballador, comercial, es dirigís a visitar a un client en temps de treball, doncs en aquest cas es tractaria d'un accident "in mision", doncs es considera com a temps de treball tot el temps, des de l'inici fins al final, en els supòsits en què s'està complint una missió laboral inclòs el desplaçament per portar-la a terme.

No accident laboral:

- STS 4 Octubre de 2012 (RJ2012/10305)

D. Benigno el dia 29 d'abril de 2010 li corresponia torn nocturn, de 22,00 a 6,00 h. Com solia fer, va arribar a les instal·lacions de l'empresa en la línia 7A de l'autobús de ruta de la pròpia empresa, a les 21,35h. Va fitxar a les 21,41h i es va anar als vestuaris, on tenia la seva taquilla, per posar-se la roba de treball i EPIS (calçat, maniguets, guants, etc)

(testifical de D. Hernan) Estant en els vestuaris, a les 21,50h, es va esvaïr. Des d'allí va ser traslladat a l'hospital de Navarra en ambulància del SAMU UCI, on va ingressar a les 22,24h. Va morir a les 00,05h del 30 d'abril de 2010 a causa de parada cardiorespiratòria derivada d'infart agut de miocardi.

Si es tractés d'un infart que s'hagués produït accedint el vestuari abans de l'inici de la jornada laboral no es tractaria d'un accident de treball, ja que el mort va sofrir la manifestació d'un infart en el lloc però no en el temps de treball, ja que encara no s'havia iniciat la seva jornada de treball, de tal manera que no entra en joc la presumpció contemplada a l'article 115.3 de la llei general de la seguretat social.

- Sentència TSJ de Galicia núm. 3698/2014 de 8 juliol.

Fets: L'actor prestava serveis per a la mercantil Gartengrün S.L. des del dia 24/05/2007 El dia 08/08/2008, l'actor va cessar en execució del seu treball a les 13:15 hores i, quan estava menjant amb un dels socis de l'empresa condemnada i un altre company de treball, es va trobar malament i, després d'ingressar en urgències a les 14:24 hores, aquest mateix dia va causar baixa per incapacitat temporal amb el diagnòstic d'infart de miocardi d'aproximadament 30 minuts de durada.

Si alguna cosa posa de manifest és que la dolència es va manifestar no en lloc i temps de treball sinó quan havia finalitzat aquest, almenys en la seva jornada matinal, i estava menjant amb altres dues persones, sent de ressenyar que dels fonaments jurídics, singularment el segon, de la pròpia sentència es desprèn que el menjar es desenvolupava en un restaurant i no al centre de treball de l'actor, sense que compartim les conclusions al fet que, en seu jurídica, el jutjat d'instància amb vista a que les molèsties s'haguessin manifestat inicialment en el lloc de treball doncs, per més que considera que l'episodi més agut va tenir lloc en el restaurant durant el període de descans destinat al menjar, no pot esbiaixar-se que l'hermenèutica doctrinal de l'article 115.3 de la Llei General de la Seguretat Social. Així doncs si l'atenció va ser la de 14:24 hores seria aproximadament les 14 hores sent que la jornada laboral de l'actor havia finalitzat amb anterioritat, de manera que, operant la presumpció de laboralitat del citat article 115.3 de la Llei General de la Seguretat Social en el context que la lesió s'exterioritzi en el temps i lloc de treball, no procedeix qualificar com a derivada d'accident laboral.

4. EL SUÏCIDI COM ACCIDENT LABORAL

4.1 Definició

El suïcidi es pot definir com “l’acció o conducte que perjudica o pot perjudicar greument a qui la realitza”²⁰.

Per tant, podria ser aquella mort causada conscientment i voluntàriament pel propi assegurat, fet de que no es tracta en principi d’una lesió soferta amb ocasió o per conseqüència del treball, sinó deguda a la única voluntat del mort, conseqüentment podríem dir que es trenca el nexa causal amb el treball.

No obstant això, com podrem comprovar a consideració es considera accident laboral quan queda provat que la situació emocional determinant d’aquesta decisió es troba directament relacionada amb les condicions laborals del treballador que adopta tan dràstica mesura fruit de l’angoixa i tensió de la seva vida laboral li produeix, i si la patologia base tenia com a causa el treball, tot i que el suïcidi es produeix quan el treballador portava algú més de 2 mesos en incapacitat temporal, no es trenca el nexa, doncs el condicionament era la dolència patida. I reiterant que si el trastorn mental del que es deriva l’acte suïcida es devia a alguna relacionada amb el treball, el suïcidi mereix la qualificació d’accident.

Així mateix la pròpia definició jurídica de suïcidi fa molt complex determinar la existència d’un suïcidi, perquè quasi sempre ve precedit de antecedents de trastorn mental o psíquic que exclou la existència d’una acció conscient i voluntària i dificulta imputar el dolo o voluntària assumptió del resultat, i d’aquesta manera es considera accident laboral segons la circumstàncies externes a aquesta.

4.2 Normativa.

El suïcidi és un d’aquells casos que és difícil de determinar quan estem davant de un accident que es pot considerar laboral o quan no.

Pel que fa a la Llei General de la Seguretat Social, l’article 115 ens estableix que un accident de treball té tres elements bàsics com hem anomenat en el punt primer, que són: lesió corporal que també s’inclouen les lesions psicològiques, el treball ha d’estar realitzat per compte aliena i per últim ha d’existir una relació de causalitat entre el treball i la lesió.

---

²⁰ Definició de suïcidi segons la Real Acadèmia Espanyola. (www.rae.es)

Així mateix la pròpia definició jurídica de suïcidi fa molt complex determinar l'existència d'un suïcidi, perquè quasi sempre ve precedit d'antecedents de trastorn mental o psíquic que exclou l'existència d'una acció conscient i voluntària i dificulta imputar el dolo o voluntària assumptió del resultat, i d'aquesta manera es considera accident laboral segons la circumstàncies externes a aquesta.

4.3 Jurisprudència

Pel que fa la jurisprudència, es considera accident de treball en aquesta casos:

- TSJ Valladolid, Sentencia de 10 junio 2003. JUR 2003\178162

Don Plácido , realitzava en l'empresa Làctiques García Baquero, S. a. les funcions d'encarregat del centre de recollida de llet de Villabragima (Valladolid), sent el màxim responsable del mateix, tenint un horari flexible, estant en funció de la recollida de llet, sent inferior el de la jornada de diumenges i festius. El dia 17 de febrer de 2.002, diumenge, el treballador citat, després d'haver celebrat un menjar familiar, per aniversari de la mare, es va desplaçar al centre de treball, sent vist pel treballador Don Javier . Els seus familiars, en notar la falta de don Plácido al sopar, van començar a buscar-ho pel poble o els afores, trobant-ho al matí següent, sobre les 7,30 hores, penjat en un arbre, El treballador mort, per primera vegada, va acudir a consulta al Centre de salut Mental, el 20 de novembre de 2.001, remès pel seu metge d'atenció primària, per "inestabilitat emocional, estrès, insomni, ...", presentant un estat d'ansietat generalitzada i que s'hi havia instaurat feia set mesos, caracteritzat per preocupacions excessives i persistents sobre la seva activitat laboral, degenerant posteriorment en una síndrome depressiva, sense que en cap moment verbalitzarà voler suïcides que no es corresponia amb una malaltia física orgànica, sinó amb un trastorn lligat al problema de fons de personalitat i molt influenciat pel factor ambiental de autoexigència en el treball i en la seva activitat, la qual cosa va determinar la passada a la situació d'incapacitat temporal, derivada de malaltia comuna, amb data 14 de desembre de 2.001, romanent en aquesta situació fins al 13 de febrer de 2.002, reincorporant-se al seu lloc de treball.

Estimació d'accident Laboral per: Fent referència alguna a antecedents de baixes per problemes de personalitat, va declarar provat que el treballador mort va acudir al centre de Salut Mental el 20 de novembre de 2001, per primera vegada i remès pel seu metge d'atenció primària, presentant "un estat d'ansietat generalitzada que s'hi havia instaurat feia set mesos, caracteritzat per preocupacions excessives i persistents sobre la seva activitat laboral, degenerant posteriorment en una síndrome depressiu, sense que en cap moment verbalitzarà

ideació de exterioritzar la voluntat de suïcidar-se, que no es corresponia amb una malaltia física-orgànica, sinó amb un trastorn lligat al problema de fons de personalitat i molt influenciat pel factor ambiental de autoexigència en el treball i en la seva activitat", i és clar que tal descripció diagnòstica, per més que en la fonamentació jurídica s'indiqués que el pacient presentava signes de personalitat anancàstica (perfeccionista) i que no existien dades objectives que justifiquessin la seva preocupació laboral, és suficient per sostenir, en contra del mantingut en la instància l'existència de relació de causalitat entre el treball i el fatal desenllaç, sense que en contra de tal conclusió calgui argumentar que l'article 115.2.i) de la Llei de Seguretat Social exigeixi, en relació amb les malalties i per catalogar-les com a constitutives d'accident de treball, que ha de provar-se que la malaltia va tenir per causa exclusiva l'execució del treball per compte d'altri, sí pot merèixer tal consideració la mort esdevinguda per acte de suïcidi derivat d'un trastorn depressiu en l'aparició del qual va tenir una participació molt rellevant el treball prestat per compte d'altri, doncs aquest va ser la causa desencadenant de la síndrome, a manera de causa externes, conclusió que resulta ratificada si es té en compte que es va estendre part mèdic d'alta el dia 13 de febrer de 2002 i que el dia disset següent (diumenge), després de celebrar una festa familiar, es va desplaçar al seu centre de treball a realitzar comeses pròpies de la seva activitat i, poc després, va executar l'acció que va posar fi a la seva vida, amb el que no cal dubtar que el seu estat anímic era el mateix, o pitjor, que en el moment de la baixa i iguals les circumstàncies que li van portar a la recaiguda el procés.

- TSJ Galicia, Sentencia de 4 abril 2003. JUR 2003\217748

Fets: El causant va morir el 17 febrer 1999, en alta mar, quan prestava serveis per a l'empresa "Estévez Pastoriza SA" en el buc congelador "Badia d'Amb" amb categoria de greixador. La causa de la defunció va ser asfíxia per suspensió, suïcidi. Des d'aproximadament una setmana abans de la defunció el marit de la actora va començar a dir que no era amo de d'ell i que a la seva casa passava alguna cosa. Al mateix temps va deixar de menjar. El dia de l'accident va voler cridar a casa sobre les nou de la nit a través d'un telèfon mòbil però no tenia cobertura. Es va dirigir llavors al Patró perquè li posés per telefonia i el Patró li va dir que hi havia a aquesta hora moltes interferències; que ho intentés en sortir de la guàrdia, a les 12. Al cap d'una estona, a les 21.50 hores el Patró inicia els preparatius de tornar l'art de pesca. En cridar a màquines per mitjà del timbre no va rebre contestació, repetint la trucada quatre vegades sense rebre resposta. En sortir a comprovar el que passava va arribar corrent al cuiner, D. Donato , que, alarmat per la repetició del timbre, va treure el cap a la baixada de màquina, veient al

causant penjat amb una corda pel coll. L'embarco, es produís en el Port de Vigo el 26.10.98. El vaixell no tenia metge.

A la vista de les anteriors circumstàncies, la qüestió litigiosa se centra a determinar si la mort per suïcidi del treballador és constitutiva d'accident de treball, tenint en compte que el suïcidi va

ser a causa de l'estrès laboral en què es trobava, segons es declara per la sentència recorreguda; o si, per contra, no van concórrer circumstàncies especials que facin néixer el nexa causal entre el suïcidi de l'espòs de la actora i el treball.

Es considera accident de treball atès que el suïcidi va esdevenir en el lloc i temps de treball, el trastorn o patologia mental que va sofrir el mort va ser el desencadenant del seu autòlisis, i va tenir la seva causa última en una situació d'estrès laboral, per tant, el suïcidi del treballador en aquest concret cas ha de reputar-se com derivat de la contingència d'accident de treball. Per contra, si el procés depressiu o pertorbació mental no pogués imputar-se directament al treball o, almenys, estimar-se agreujat per la situació laboral, no seria procedent la qualificació del suïcidi del treballador com a accident laboral. En el supòsit que ens ocupa, la sentència d'instància relata com des de vuit dies abans del suïcidi el treballador havia comentat que "no era amo de si", que "a la seva casa passava alguna cosa", havia deixat de menjar, malgrat això, va haver de seguir treballant, fent guàrdies, la qual cosa implicava una acumulació d'estrès laboral, el mateix dia de l'accident va intentar infructuosament comunicar-se telefònicament amb el seu domicili, i l'acumulació de tots aquests factors personals i laborals coadjuvants al patiment, van influir de forma decisiva en el desenllaç autolític, sent així que aquest desenllaç té una evident connexió causal amb el treball, singularment donat el concepte ampli i flexible d'accident assegut per la doctrina jurisprudencial en interpretar l'article 115 del citat text legal.

- TS, Sentencia de 25 septiembre 2007. RJ 2007\8316

Fets: Gabino, nascut el 14 d'abril de 1968, amb la categoria professional d'Oficial 1^a de manteniment, va prestar serveis com a empleat de Ferrovial Serveis, SA entre els anys 1997, 1998 i 1999. En aquest any va cessar voluntàriament per treballar a l'hospital de Salamanca. En extingir-se aquesta relació laboral va ser contractat novament per la condemnada, iniciant aquesta relació laboral el dia 2 de gener de 2003. Va continuar realitzant treballs similars als quals realitzava en el període anterior. Tenint al mateix encarregat i als mateixos companys de treball, a excepció de l'algun que van ser contractats durant el període en el qual no va estar en l'empresa. Gabino estava considerat com un bon professional, reservat en la seva vida personal i perfeccionista en

el seu treball. No es portava bé amb un treballador de la seva mateixa categoria professional, amb el qual, de vegades no es parlava. No consta que hi hagués cap incident entre ells. En alguna ocasió aïllada, va comentar que li havien faltat eines del seu equip de treball. Els treballadors de l'empresa codemandada ocupen el mateix espai que ell, juntament amb els operaris d'altres empreses al que accedien també els interns del centre penitenciari. De vegades, rares vegades, els faltaven tornavis o eina similar. Quan va tornar de vacances l'actor, l'any 2004, algú havia abocat en la seva taquilla grassa de cuina o substància similar. L'encarregat de l'empresa no va poder trobar a l'autor. Fets semblants, o tancament de pany de taquilles, s'han produït, també rares vegades, en les taquilles d'altres treballadors. Aquest mateix any, com era costum, en el mes de desembre els empleats van programar un menjar d'empresa. L'encarregat es va assabentar que l'actor no volia assistir i va dir que si hi havia tal reunió havia d'anar tots, sinó ell tampoc anava. Va parlar amb Gabino. Est va assistir a aquesta reunió, sent l'ambient cordial. En data 7 d'agost de 2003, el treballador va acudir al Centre de Salut "La Alamedilla". Manifesta al metge que no està còmode en Topes i que ha tingut idees de suïcidi, que es donen per reproduïts. En la mateixa data és remès a la Unitat de Salut Mental del mateix centre. El psiquiatre li aprecia un episodi depressiu sever amb ideació autolítica. Es descriu com a marginat per la gent, amb poca capacitat d'empatia: que no encaixa en el treball ni amb la gent; que no serveix per res i que ha començat la ruminació sobre "llevar-se d'enmig d'alguna forma". Va ser tractat amb psicofàrmacs i psicoteràpia de suport i va presentar millorança completa de l'episodi al novembre de 2003. El 30 de juny de 2004, consulta de nou amb un episodi depressiu amb desencadenant laboral, presentant molt baixa autoestima, inseguretat, ruminacions obsessives sobre el treball i referint mala relació amb alguns companys. Va ser diagnosticat amb "Ep depressiu major recurrent", iniciant tractament. Un oncle matern de l'actor es va suïcidar tirant-se a un pou. Una germana és de "caràcter depressiu". Ha estat una persona amb problemes de relació social des de sempre. En la primera visita al psiquiatre manifesta que aquesta situació de malestar psíquic "la té des de la infància", El dia 5 d'agost de 2004, entre les 18 i les 19 hores en el centre de treball i en la jornada laboral, el treballador va posar fi a la seva vida. La causa de la mort va ser "violència externa, asfíxia mecànica per penjar-se". Va deixar manuscrita una nota.

Consta amb claredat en els fets de la sentència recorreguda que el treballador que havia acudit al metge per a tractament de depressió en dues ocasions, el 7 d'agost de 2003 i el 30 de juny de 2004. En la primera manifesta al psiquiatra que "no està còmode en Topes (la presó en la qual treballava) i que ha tingut idees de suïcidi"; el metge va diagnosticar "episodi depressiu sever amb ideació autolítica". En la segona consulta mèdica, propera a l'acte suïcida que va tenir lloc

el 5 d'agost de 2004, es diagnostica, segons consta literalment en el relat fàctic, "episodi depressiu major recurrent", "amb desencadenant laboral, presentant molt baixa autoestima, inseguretat, ruminacions obsessives sobre el treball i referint mala relació amb alguns companys". La nota escrita deixada pel treballador és una nota de comiat de la seva dona i d'encomanar de la cura i educació de la filla comuna. És de notar, a més, que, d'acord amb la revisió dels fets provats sol·licitada per la actora, la primera visita mèdica per depressió del causant és la ressenyada de 2003, sent així que el treball d'oficial de manteniment per compte de l'empresa codemandada havia començat uns mesos abans (al gener de 2003), després d'haver prestat serveis a la mateixa en un període anterior (1997-1999), i a continuació d'un període intermedi de treball per a una ocupadora diferent. Per tant, es considera que es accident laboral, tal i com esmenta l'article 115.5 LGSS, que el malestar dins del treball amb un company de feina, i donat que aquests episodis de mobbing, s'ha reiterat i ha provocat que el treballador desencadenés un trastorn depressiu, fins al punt de que el treballador es suïcides, es considera culpabilitat civil o criminal per part del companys de feina o tercer relacionat amb la feina.

- TSJ Valenciana, Sentencia núm. 2713/2008 de 1 septiembre. AS 2008/2903

Fets: D. Pedro Jesús venia prestant serveis per compte i ordre de l'empresa NOVES ATOMITZADES SL des del mes de setembre de l'any 2003, amb categoria professional de Gerent. D. Pedro Jesús va morir el dia 10-11-2006 sobre les hores com a conseqüència d'un tret per armes de foc que el mateix es va propinar en el seu despatx del centre de treball i que li va provocar la destrucció dels centres vitals encefàlics, tractant-se d'una mort d'etiologia suïcida. Amb anterioritat a aquesta data i en dies indeterminades D. Pedro Jesús va ser visitat en el Centre de Salut a causa de forts dolors abdominals indicant el certificat mèdic que " es pot atribuir al seu procés a episodis ansiosos en forma de crisi...segurament per estrès laboral" .El citat treballador havia obtingut llicència i autorització d'armes rallades calibre 5,6 mm, escopeta i assimilades el 25-9-2006. D. Pedro Jesús va deixar manuscrita una carta que per obrar es dóna per reproduïda de la qual es transcriuen els següents paràgrafs: " ...Creia que podia amb el món i no puc. 39 mesos en aquesta fàbrica han pogut amb mi,estic trista, deprimit...Jo hauria de demanar la baixa pel psiquiatre. Fer una cura de somni, tirar el telèfon per l'embornal i oblidar-me de tot...professionalment no sóc gens i quin futur m'espera?. Volia triomfar hem sento un fracassat, aclaparat pel pes de les hores de averies, de la falta de gent, de totes les preocupacions que se m'han acumulat" L'empresa demandada funcionava malament. Tenia problemes en el tema de fabricació. A la fi de 2.006 va ser a

punt de tancar perquè es quedava sense gas. Hi havia un cúmul d'avaries constants. El Sr. Pedro Jesús tenia problemes econòmics i retardava els pagaments. A l'octubre i novembre estava més atabalat i pressionat i va anar personalment a Madrid a negociar el contracte de gas. El Sr. Pedro Jesús es posava el mico si era necessari, anava a cobrar els talons. La mala situació econòmica de l'empresa ha estat progressiva. La pujada del gas va afectar a l'empresa. El Sr. Pedro Jesús va comentar a un proveïdor de l'empresa que estava molt atabalat perquè no arribava a tot i aquest mateix matí li va cridar i el coment que havia de rendir comptes i que tot se li anava.

La tesi que se sosté en aquest motiu, és que en el suïcidi s'ha de considerar-se com a accident perquè intervé la voluntat del treballador. La presumpció de laboralitat de l'actual art. 115.LGSS del que es tracta, és de comprovar si es pot establir una relació de causalitat entre el treball i la defunció del treballador, encara que aquest hagi tingut lloc a través de la figura del suïcidi. Relació de causalitat que en el present suposat apareix suficientment acreditada en el relat de fets provats de la sentència recorreguda, al que aquest tribunal queda constrenyedor en la resolució recurs, sense que calgui atendre a altres factors que no apareixen recollits en ells. En efecte, segons es relata en la sentència, don Pedro Jesús venia prestant serveis com a gerent en l'empresa Noves Atomitzades, S.L., la qual es trobava en una situació crítica a la fi de l'any 2006, afectada per l'augment dels preus del gas. Així se'ns diu en el fet provat sisè, que l'empresa va ser a punt de tancar i que en aquestes dates les avaries eren constants, que el Sr. Pedro Jesús havia de retardar pagaments i que es trobava molt atabalat i pressionat. És en aquest context de crisi empresarial en el qual don Pedro Jesús decideix acabar amb la seva vida i ho fa en el centre de treball i durant el temps de treball i deixant una nota explicativa sobre les raons que li van portar a adoptar tan dramàtica decisió, que no deixen lloc a dubtes sobre la incidència dels problemes laborals. Frases com, "volia triomfar, més sento un fracassat, aclaparat pel pes de les hores, d'avaries, de falta de gent, de totes les preocupacions que se m'han acumulat", acrediten la indubtable incidència dels factors laborals en la decisió de llevar-se la vida, que ve corroborada per l'informe mèdic, en el qual ja es deixava constància de l'estrès laboral.

En definitiva doncs, procedeix confirmar la sentència d'instància que va qualificar la mort de don Pedro Jesús com a derivada d'accident de treball i, consegüentment, desestimar el recurs interposat contra ella.

No es consideren accidents laborals:

-TSJ Catalunya, Sentència núm 349/2003 del 21 de gener

Fets: Miguel dels Sants P. P. prestava els seus serveis en l'empresa de Luis B. C. com a advocat amb antiguitat en l'empresa de 8/4 i el dia 29-11-99 va morir practicant-se al mateix l'autòpsia en virtut de l'ordenat pel Jutjat d'Instrucció de Barcelona núm. 13 en Diligències Prèvies núm. 4644/99-D, al que s'havia comunicat la troballa del cadàver al pati interior dels Jutjats de Via Laietana de la localitat de Barcelona, i que va determinar com a circumstàncies de la mort la precipitació, tipus de mort post traumàtica per xoc traumàtic per politraumatisme per precipitació. En l'informe d'autòpsia s'assenyalava l'existència de politraumatisme, hemorràgia en llençol encefàlic, trencament visceral i de gots principals, polifracturas, hemorràgia interna.

En la Diligència d'aixecament de cadàver es feia constar que el mort s'havia precipitat des d'una finestra del setè pis segons manifestació de les persones que es trobaven en el lloc i en aquesta planta a la qual es va traslladar la comissió judicial es fa constar que "hi ha una finestra oberta, sota la qual hi ha un banc, al que pel que sembla ha hagut de pujar el mort per accedir a la finestra i precipitar-se des d'allí".

L'empresa Luis B. C. té cobert el risc derivat d'accident de treball amb FREMAP, MATEPSS 61, trobant-se al corrent de pagament i assumint aquesta Mútua el risc i subrogant-se en les obligacions de l'empresa en virtut del document associatiu subscrit.

Miguel dels Sants P. P. i Alejandra M. C. van contreure matrimoni i del mateix van néixer els fills Guillermo P. M i Isabel Natalia

No estimació d'accident laboral per: El causant va morir per precipitació voluntària, després de pujar en un banc i encimbellar-se per un finestra, des d'un setè pis al sòl de l'edifici dels Jutjats de primera instància de Barcelona situats en la Via Laietana d'aquesta localitat, sense que a la declaració fàctica es faci constar que va tenir lloc en temps i lloc de treball, encara quan el causant de la demandant i de la recurrent era advocat, ni fonamentalment tampoc que existís una relació causal entre el treball que aquest realitzava i l'impuls suïcida, la qual cosa podria conduir a la qualificació d'accident laboral, per la qual cosa no sent el cas a la vista de la prova practicada, no pot extreure's tal conclusió, tal com expressament s'ha fet constar en el fonament de dret tercer de la sentència recorreguda.

En vista de l'anteriorment exposat ha de tenir-se en compte que la Sala social del Tribunal Suprem nega el caràcter d'accident de treball a la mort per suïcidi del treballador en el lloc de treball en les seves sentències de 19 de febrer de 1963 i 15 de desembre de 1972, al no tractar-

se, en principi d'una lesió soferta "amb ocasió" o per "conseqüència" del treball, sinó deguda a l'única voluntat del mort, que trenca d'aquesta manera el nexa causal amb el treball exigible en tot accident de treball, excloent de la consideració d'accident de treball l'article 115.4.b) de la LGSS, els que siguin deguts "a dol o imprudència temerària del treballador accidentat", exclusió que únicament se salva en els casos en què prèviament s'ha sofert un accident laboral que pot ser l'element desencadenant del propòsit d'acabar amb la pròpia vida, segons sentències de la mateixa Sala i Tribunal de 29 d'octubre de 1970 i 26 d'abril de 1974, la qual cosa com ja s'ha dit no és el cas d'actuacions.

En definitiva, en matèria de suïcidi que ha tingut lloc en temps i lloc de treball, la qual cosa és també discutible en el present procediment, la presumpció establerta en l'article 115.3 de la LGSS en el sentit que es presumirà, excepte prova en contrari, que són constitutius d'accident de treball, les lesions que sofreixi el treballador durant el temps i lloc de treball, cedeix quan no es demostra l'exigència primerament establerta per la norma que hagin estat conseqüència del treball, càrrega de la prova que li correspon a qui això sostingui, donada la seva exclusió per provenir no d'un fet aliè a la voluntat del treballador, tal com succeeix quan se sofreix un infart, un vessi cerebral, etc. sinó que té el seu origen en la seva pròpia voluntat de la voluntat de suïcidar-se, que trenca el nexa causal amb el treball, i que a aquests efectes ha de considerar-se inclosa en un supòsit d'exclusió de l'accident, com ocorre amb el dol o imprudència temerària del treballador que desencadena l'accident.

-TSJ Illes Balears Sentència de 18 de Maig del 1999

Fets: El senyor S. venia prestant els seus serveis a l'Escola de Formació Nàutic-Pesquera, com a professor. Presentava alcoholisme crònic amb símptomes depressius i deterioració sociofamiliar i va ser atès en dues ocasions a l'hospital psiquiàtric per aquesta raó, els dies 13 d'agost i 24 de setembre de 1997, intentava deixar l'alcohol i solucionar els seus problemes familiars i laborals. Va romandre en situació d'incapacitat temporal des de l'1-7-1995 fins al 30-6-1997.

El 27-10-1997, sobre les 9.50 h, trobant-se en les instal·lacions de l'Escola de Formació Nàutic-Pesquera, el senyor S. es va suïcidar, disparant-se un tir de pistola, després de deixar una nota manuscrita i morint a conseqüència d'això el dia 1-11-1997.

No estimació d'accident de treball per: Abans de res, cal recordar que ja una Resolució de 22 de setembre de 1976 de la Direcció general d'Ordenació i Assistència Sanitària de la Seguretat Social, resolent una consulta del servei, va estimar que el suïcidi, en atenció a les notes de fet que normalment ho caracteritza, ha de ser qualificat com a accident, evitant l'exclusió de

protecció que determinaria l'absència de la nota d'involuntarietat del fet, excepte excepcions notòries.

Afegeix aquesta resolució que per qualificar-ho de laboral o no caldrà tenir en compte el règim jurídic d'ambdues contingències, i així el Tribunal Suprem admet aquest caràcter d'accident laboral si el trastorn mental del que va derivar el suïcidi, es va deure a alguna causa relacionada amb el treball. No sembla això ocórrer en el cas d'actuacions. El Jutge d'instància, que per la seva immediació és qui millor pot valorar les proves practicades, arriba a la conclusió que el suïcidi i tots els seus problemes familiars i laborals tenien la seva causa en l'alcohol, al que també es refereixen els informes mèdics aportats, i en les notes que va deixar abans del suïcidi no apareix cap al·lusió al fet que fos motivat per problemes laborals, ja que no s'estima pugui simplement deduir-se això, que ocorregué al primer dia de la seva incorporació al treball, després de la baixa per depressió, ja que com s'ha dit no apareix efectiva manifestació alguna en tal sentit pel mort, tractant-se d'una mera especulació i sense que en aquests casos, com afirma el Jutge d'instància, pugui invertir-se la càrrega de la prova en aplicació de l'art. 115.3 de la LGSS, per la qual cosa ha de desestimar-se que sigui accident laboral ja que l'acreditat és l'alcoholisme crònic amb símptomes depressius i deterioro soci familiar associat.

- TSJ de Galicia, sentència de 15 de febrer del 1995.

Fets: Domingo Antonio B. B. va morir el 20 de juny de 1992, com a conseqüència de suïcidi per penjament. El causant tenia formulada una demanda d'ocupació des del 12 de juliol de 1991 fins al 26 de juny de 1992 data en la qual és baixa per defunció. Apareix com a perceptor de prestacions per desocupació des del 2 de febrer de 1990 a l'1 de gener de 1990, període del com només consumeix 40 dies. No es conserva en la base de dades mecanitzada de l'Institut Nacional d'Ocupació més circumstàncies.

No es pot qualificar com accident laboral: ja que l'actor es va suïcidar penjant-se, no estava unit amb vincle algun de naturalesa laboral ja que la mort va ocórrer el dia 20 de juny del 1992,

mentre que la baixa de l'actor en la Seguretat Social havia tingut lloc el 16 de novembre del 1990.

- TSJ del País Basc de 11 de setembre del 2001, As 2001/2827

Fets: Don Enrique P. prestava els seus serveis per a l'empresa demandada des del 23-5-1999 amb categoria professional de vigilant de seguretat. El 16-3-2000, poc abans de les 3.00 hores, va aparèixer mort dins d'una caseta destinada a vigilants de seguretat situada en les obres de construcció de una nova autovia amb un tret en el cap. La porta de la caseta es trobava tancada per dins, per la qual cosa va ser necessari trencar el pany per poder accedir al seu interior. Només es pot tancar la porta per dins.

Els vigilants de seguretat que treballaven en l'obra no podien abandonar l'obra amb l'arma. L'empresa portava un control de les entrades i sortides de les armes.

El mort tenia antecedents policials per presumpte delictes d'elaboració o tràfic de drogues, estupefaents o substàncies psicotròpiques de data 17-2-1999. El mort era ex addicte a drogues (heroïna intravenosa) amb abstinència des de feia alguns anys.

El mort estava diagnosticat de trastorn límit de personalitat amb aparició d'episodis psicòtics amb ideació paranoide, fases depressives, ideació autolítica fa anys, si ben no es coneixen temptatives. I es trobava en tractament farmacològic

No es pot considerar accident de treball ja que: Disposa l'art. 115-3 LGSS que es presumirà, excepte prova en contrari, que són constitutives d'accident de treball les lesions que sofreixi el treballador durant el temps i en el lloc de treball. No hi ha dubte que, en el cas d'actuacions, atès que la mort de Don Enrique va sorgir mentre treballava, inicialment ha de presumir-se que es va haver del treball i, per tant, que porta causa en un accident laboral.

Ara bé, si el Jutjat no ha qualificat així la seva mort ha estat perquè ha estimat que s'havia acreditat que la defunció de Don Enrique no es va haver del treball, sinó a suïcidi, en conclusió que extreu per via de presumpció humana, en considerar que els fets que estan degudament provats en el procés condueixen a la mateixa en forma raonable.

S'ha demostrat que don Enrique va morir d'un tir en la seva templa dreta, havent-se donat un tret amb la seva arma, apareguda al costat del seu cos, en un lloc tancat des de dins, no trobant-se més que ell, la qual cosa li porta a estimar que va ser ell qui la va accionar. Tret voluntari i no accidental, pel que pren en consideració que es va fer a frec de roba, a la zona més eficaç per causar la mort, després d'haver tancat l'única forma d'accés al local i patint un trastorn de personalitat amb ideació autolítica. Així, respecte a la presència de l'arma al costat de la seva cama esquerra, ja que la seva ubicació en aquest lloc va poder ser simple fruit accidental de la manera en què van caure aquella i don Enrique. En conseqüència, acreditat que la mort de don Enrique es va deure al fet que es va suïcidar, no és possible qualificar-la com a accident laboral, sense més que advertir que queden exclosos d'aquesta qualificació els que es deuen a la pròpia voluntat del treballador art. 115-4-b LGSS. Mereix la pena ressaltar

que la Sala social del Tribunal Suprem nega el caràcter d'accident de treball a la mort per suïcidi del treballador en el lloc de treball, excepte en els casos en què prèviament s'ha sofert un accident laboral que pot ser l'element desencadenant del propòsit d'acabar amb la pròpia vida .

Per tant, pel que fa els accidents de treball des del punt de vista general l'article 16.e de LPRL, regula l'obligació de l'empresari a investigar tots aquells accidents laborals o malalties professionals, es a dir tots aquells que tinguin conseqüències lesives per els treballadors afectats.

Des del punt de vista preventiu i atenent a l'esperit de la LPRL, el qual persegueix realitzar una correcte prevenció, el que implica evitar la possibilitat de que es produeixi accidents laborals o malalties professionals, s'haurien d'investigar tots els accidents, inclouen aquells que no hagin ocasionat lesions els treballadors exposats, denominats incidents laborals.

III- MALALTIES

Els treballadors dins de la seva jornada laboral, a part d'estar exposats a varis riscos que poden derivar a un accident laboral, s'ha de tenir en compte que també corren el risc de patir una malaltia. Aquestes malalties es poden classificar en malalties professionals i malalties del treball.

1. Malalties professionals

Hi ha uns possibles models o sistemes per establir la consideració de les malalties professionals:

a) Sistema de llistes: tenen consideració de malalties professionals les recollides en una llista i causades les substàncies i elements en els sectors tots ells prèviament determinats pel legislador en cada moment. Aquest sistema les malalties professionals llistades es deuen el treball que es realitza i a les substàncies i no necessita ser provat el nexa causal, simplifica i facilita el diagnòstic i disminueix el marge d'error, crida l'atenció i facilita la detenció de riscos actuals amb el treball. Agilita tràmits.

Té l'inconvenient que es queda desfasat i incomplet i de que a vegades transcorre molt temps dins que s'incorporen les noves malalties professionals que vagin apareixent.

b) Sistema obert: les malalties professionals no estan determinades a priori, sinó que cada cas en contret per determinació judicial es qualificarà o no de malaltia professional, si es prova que te per caus el treball que realitza. Aquest sistema te la avantatge que incorpora noves malalties professionals d'acord amb l'evolució de la medicina.

c) Sistema mixta: s'estableix per via legislativa prèviament en una llista de malalties professionals, però deixant una clàusula oberta perquè mitjançant l'analogia o la valoració judicial, puguin afegir-se malalties professionals noves sorgides amb l'evolució de la producció, de les tecnologies i dels coneixements mèdics i científics.

Pel que fa el cas de l'estat Espanyol es va començar a regular separadament les malalties i els accidents de treball i per tant, es va seguir el sistema de llistes, aquest sistema es el que continua actualment en vigor.

La regulació legal de les malalties professionals dins el nostre ordenament jurídic es troben regulades a l'article 116 de la LGSS que estableix que es *“aquella malaltia patida com a conseqüència del treball executat per compte aliè en les activitats que s'especifiquen en el quadre de malalties i que estigui provocada per l'acció dels elements o substàncies incloses en el quadre”*.

Per tant, d'aquest article 16 s'entén que per ser considerada malaltia professional ha de complir 3 elements:

- Ha de ser en la realització del treball per compte d'altri.
- L'agent productor de la malaltia ha de ser un element o substància específica, es a dir ha d'estar relacionada amb un determinat ambient de treball, i amb aquest el treballador emmalalteix.
- La malaltia ha de sorgir pel fet que el treballador, desenvolupi una activitat concreta i que es trobi en el quadre legal.

En referència el quadre de malalties professionals que es refereix l'article, esta regulat en el Real Decret 1299/2006 de 10 de novembre regula el quadre de malalties professionals.

Aquest quadre ens defineix un sistema de llista tancada, i fa una distinció entre diferents grups de malalties, agents productors i exercicis professionals que poden causar aquestes malalties que són:

- Agents químics.
- Agents físics.
- Agents biològics.
- Inhalació de substàncies.

Les malalties professionals poden ser difícils de detectar i poden provocar un procés lent de diagnòstic per aquesta raó l'article 196 LGSS estableix que l'empresari està obligat a fer un reconeixement periòdic mèdic als treballadors. Així mateix si en una revisió de la salut es detecta que un treballadors pateix o es susceptible de desenvolupar una malaltia professional es pot acordar un trasllat del lloc de treball o altres mesures per aquella persona.²¹

Un exemple jurisprudencial²² de malaltia professional seria el cas de una treballadora que

---

²¹ Així ho regula l'article 133.2 de la LGSS

²² Sentència d'unificació de la doctrina del TS de 5 de novembre del 2014.

prestava els seus serveis com a netejadora i ha de ser intervinguda quirúrgicament del túnel Carpià.

En aquest cas el Tribunal suprem va dictar una sentència d'unificació de la doctrina establint que estima que ha de qualificar-se com a malaltia professional sobre la base de les següents consideracions:

- L'article 116 de la Llei General de la Seguretat Social, qualifica una dolència com a malaltia professional, en la seva conseqüència, com dèiem en la sentència de 13 de novembre de 2006 "*Per saber llavors si ens trobem davant una malaltia professional, caldrà analitzar si el causant reuneix els tres requisits que la citada norma exigeix*"
- El Reial decret 1299/2006, de 10 de novembre, pel qual s'aprova el quadre de malalties professionals en el sistema de la Seguretat Social i s'estableixen criteris per a la seva notificació i registre. En el que aquí interessa, conforme a l'Annex I, grup 2, agent F, subagent 02, activitat 01, codi 2F0201, es considera com a Malaltia Professional causada per agent físic, la Síndrome del túnel carpia.

2. Malalties derivades del treball

El problema sorgeix quan els treballadors pateixen malalties que tenen en seu origen en el treball però que no estan incloses dins del quadre del Real Decret. Així doncs aquestes malalties són les anomenades malalties derivades del treball i es troben regulades en l'article 115.2 de la LGSS.

Així d'acord amb aquest article i la jurisprudència es consideren accidents de treball²³:

- Les malalties no professionals que pateix el treballador en motiu del treball, com a causa de realitzar el seu treball, sempre que es provin que la malaltia esta causada amb el treball.
- Les malalties o defectes agreujats com a conseqüència de la lesió constitutiva de accident de treball: son malalties que ja pateix el treballadors, independentment del treball però té un accident que li agreuja aquesta malaltia, tens mal a l'esquena fas un esforç físic i t'agreuja el dolor.
- Les malalties intercurrents: complicacions derivades del procés patològic d'accident de treball. Una persona té un accident de treball i necessita sang i la transfusió li transmet el sida.

---

²³ Així ho reafirma la sentència del Tribunal Superior de Justícia de Madrid, número 1156/2004 de 11 d'octubre.

En aquest sentit s'han de considerar accident de treball aquelles malalties professionals, que contregui el treballador com a motiu de la realització del treball, sempre i quan es provi que la malaltia va tenir lloc per causa exclusiva d'execució del mateix.

Un exemple jurisprudencial²⁴ seria el cas de la treballadora que va iniciar un procés d'Incapacitat Temporal, derivada de malaltia comuna, per afonia. La actora sofreix un edema en l'entenimentada vocal esquerra. I ha estat fumadora fins a Abril/2010, de 5 cig/dia, i té antecedents d'obesitat i hipotiroïdisme. És tècnic d'enquestes telefòniques de població activa, prestant serveis per a l'Institut Nacional d'Estadística, amb un horari d'entrevistes de 09:30 a 14:30. El tribunal en aquests cas argumenta que, si bé la treballadora demandant presenta els antecedents clínics ja assenyalats, de cap manera pot obviar-se la relació de causalitat directa i immediata entre el seu quefer laboral i la patologia crònica que li afecta, de manera tal que les enquestes telefòniques de població activa que executa en horari habitual de 9'30 a 14'30 hores, encara intervenint descansos, agreugen o perjudiquen la malaltia de base que pateix [especialment, pòlip en entenimentada vocal esquerra], amb més motiu ponderant que tots els processos litigiosos de IT van esdevenir sense solució de continuïtat i després de la signatura del contracte i, igualment, van respondre a idèntic o similar diagnòstic. Per tant, és qualificable com a malaltia del treball, ja de l'apartat "i" ja de l'apartat "f) de l'article 115.2 LGSS : - Respecte del primer supòsit, perquè l'afonia va sorgint gradualment i a mesura que executa la seva activitat professional, revelant així una etiologia patològica el desencadenament de la qual apareix causalment relacionat amb el seu treball habitual, amb independència de factors externs rellevants o transcendents (p. ex. fumadora) que poguessin ajudar a l'aparició de la malaltia.

Una presumpció *iuris tantum* en l'article 115.3 LGSS: del lloc i temps, si davant una lesió corporal doncs està relacionada amb el treball, s'ha d'establir el nexa de causalitat, es a dir, admet prova en contrari. Per saber si hi ha alguna lesió es mira l'article 115.1 LGSS, que compleix els requisits, en tot cas saber que hi ha una presumpció que estableix que tota lesió durant el temps en el lloc de treball, excepte prova en contrari es considerar presumpció *iuris tantum* (s'admet prova en contrari)

---

²⁴ Sentència del TSJ de Galicia núm 6293/2014 de 18 de desembre

I per tant, totes aquelles malalties que no siguin considerades accidents laborals conforme a lo establert en l'article 115, no tindran consideració d'accidents laboral.

En conclusió aquelles malalties que no tinguin la condició d'accidents de treball ni malalties professionals seran reconegudes com a malalties comunes.

3. Com detectar i diferenciar aquestes malalties.

A vegades com ja hem mostrat anteriorment aquestes malalties són difícils de provar que realment tinguin una relació amb el treball. Ara bé un cop tenim clar que és una malaltia sorgida a conseqüència de l'activitat laboral que porta a terme aquella persona cal classificar-la d'acord amb malaltia professional si està regulada en el quadre de malalties professionals i si no ho està però existeix un nexa causal amb el treball llavors serà considerada com a malaltia derivada del treball.

Com a conseqüència de qualificar una malaltia com a comuna, una de les diferències, és que el règim jurídic de les contingències comunes és clarament diferent a les de les professionals i malgrat les bones intencions del legislador d'unificar la protecció amb independència de l'origen del risc, la veritat es que això s'ha de plasmar en el nostre ordenament. La intensitat de l'acció protectora es major en les contingències professionals que en les comunes, el que explica l'important nombre de litigis dilucidats davant la jurisdicció social prenent aconseguir la qualificació d'accident de trànsit o de malaltia professional, senzillament per obtenir les conseqüències mes favorables que el reconeixement d'aquesta comporta.²⁵

Per tant, no hi ha gaire diferència entre una malaltia derivada del treball i una malaltia professional ,sinó que, la diferència existeix entre aquestes dues malalties i la malaltia comuna.

---

²⁵ Fonaments jurídics de la Sentència número 1156/2004 de 11 d'octubre del Tribunal Superior de Justícia de Madrid.

IV- LA LLEI DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS

1. Marc normatiu de la prevenció dels riscos laboral

La prevenció de riscos laborals està regulada tan en àmbit internacional, comunitari com nacional. Dins del nostre sistema jurídic té una regulació com extensa varies que va des dels de la norma suprema fins a convenis col·lectius o fins i tot textos no legals però d'interès com la normativa tècnica.

A nivell internacional, cal referir-se els convenis i recomanacions emesos per l'organització internacional del treball (en endavant OIT) que seran rectificats per Espanya, dels quals cal detectar el conveni de la OIT numero 115 sobre seguretat i salut dels treballadors i medi ambient de treball. Aquests conveni estableix el deure pels estats firmant, de posar en practica i considerar una política nacional adequada en matèria de seguretat i salut dels treballadors i medi ambient de treball. I per tant, hem de tenir en compte l'existència d'altres convenis i recomanacions de l'OIT sobre matèria rectificats per espanya.²⁶

Des de la integració d'Espanya dins de la Unió Europea existeix l'obligació de transposar les directives, afectant així també les de l'àmbit en matèria de seguretat i salut dels treballadors. Així doncs en matèria de prevenció de riscos existeixen varies directives, entre les quals cal destacar la directiva marc 89/391/ CEE, de 12 de juny de 1989, sobre promoció i millora de la seguretat i salut dels treballadors.

Pel que fa a àmbit nacional la Constitució Espanyola com a norma suprema regula les bases de la prevenció de riscos, així mateix en el seu article 40.2 estableix que *“els poder públics vetllaran per la seguretat i higiene en el treball .”* A part de l'esmentat article també ho regula en el seu article 15 quan estableix que *“tots tenen dret a la protecció de la salut”* així com també l'article 43.1 quan expressa que *“es reconeix el dret a la protecció de la salut”* i en el punt 2 del mateix article recorda que *“pertoca els poders públics organitzar i tutelar la salut pública a través de les mesures preventives i de les prestacions i serveis necessaris.”*

Així una vegada vist les normes de caràcter internacional, comunitari i la norma suprema per donar compliment el precepte constitucional de l'article 40.2 i transposar dins el nostre

---

²⁶ Es poden consultar més recomanacions a la web de l'OIT :

(http://www.ilo.org/dyn/normlex/es/f?p=NORMLEXPUB:12010:0:NO::P12010_INSTRUMENT_SO RT:2)

ordenament intern la directiva marc esmentada anteriorment (89/391/CEE) es promulga la llei 31/1995, de 8 de novembre, de Prevenció de riscos laborals (en endavant LPRL)²⁷, que constitueix el marc mínim legal que ha de tenir qualsevol activitat laboral. En definitiva es pot afirmar que la LPRL és l'eix normatiu bàsic que regula el sistema vigent.

A part de la Constitució també hi ha altres normes amb rang de llei que regulen aspectes relacionats amb la LPRL que són les normes reglamentaries que estan compostes per real decrets i ordres ministerials com es pot observar en el quadre exposat a continuació.²⁸

NORMAS REGLAMENTARIAS DE LA LPRL

P	R.D. 1.879/1996, Comisión Nacional de seguridad y salud en el trabajo.
P	R.D. 39/1997, de 17-1, Reglamento de los Servicios de Prevención.
P	O.M. de 27-6-1997, de Desarrollo del Reglamento.
P	O.M. de 22-4-1997, Funcionamiento de las Mutuas en actividades de Prevención.
P	R.D. 216/1999, de 5-2 Disposiciones en el ámbito de las ETT.
P	R.D. 1.488/1998, de 10-7 Adaptación de la Administración General del Estado.
P	R.D. 1.932/1998, de 11-9, de Adaptación al ámbito de los centros y establecimientos militares.
P	R.D. 486/1997, de 14-4, lugares de trabajo.
P	R.D. 1.216/1997, de 18-7, buques de pesca.
P	R.D. 258/1999, de 12-2, protección de la salud y asistencia médica de los trabajadores del mar.
P	R.D. 1627/1997, de 24-10, obras de construcción.
P	R.D. 150/1996, de 2-2, industrias extractivas por sondeos.
P	R.D. 1.389/1997, de 5-9, actividades mineras.
P	R.D. 485/1997, de 14-4, señalización de seguridad.
P	R.D. 664/1997, de 12-5, agentes biológicos.
P	R.D. 665/1997, de 12-5, agentes cancerígenos.
P	R.D. 1.215/1997, de 18-7, equipos de trabajo.
P	R.D. 487/1997, de 14-4, manipulación de cargas que entrañan riesgos, en particular dorsos lumbares.
P	R.D. 488/1997, de 14-4, pantallas de visualización.
P	R.D. 773/1997, de 30-5, equipos de protección individual.

²⁷ La Llei 31/1995 de 8 de novembre està modificada per la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals.

²⁸ Llista extreta de: *La normativa espanyola sobre riscos laborals, antecedents, contingut i tècniques de resolució*, Freancisco González de Lena Álvarez, revista Asturiana de Economía nº 18.

Així doncs és el conveni col·lectiu el que ha de millorar i desenvolupar aquestes disposicions, per tant, els convenis podríem dir que es consisteixen com la via més idònia per adoptar les condicions generals de seguretat i salut dels treballadors, d'acord amb el seu sector econòmic.

3. Responsabilitat de l'empresari

La llei d'accidents de Treball de 1900 va introduir per primera vegada al nostre país la protecció enfront de l'accident de Treball consagrant com un sistema de responsabilitat objectiva de l'empresari. L'abast de la responsabilitat quedava limitada a la pròpia llei als imports que la mateixa norma legal fixava, de manera que establia un sistema d'indemnització taxada.

Actualment, en el nostre sistema jurídic existeix el que anomenem deure general de la prevenció imposat en els empresaris que regeix d'una sèrie de principis generals²⁹ que configuren un ampli aspecte de responsabilitats de l'empresari.

Els casos en que hi pot haver incompliment empresarial de la normativa de prevenció de riscos laborals per faltes o defectes en alguns aspectes de l'obligació empresarial tan variada com l'avaluació dels riscos, l'adaptació del lloc de treball, la formació i informació del treballador, els equips de treball, els EPIS, els mètodes de treball etc.

En qualsevol cas no n'hi ha prou amb el compliment extern o formal d'aquestes obligacions, sinó amb l'efectiva adopció de la mesura necessària en cada cas concret. La conducta del treballador ha de "ser abordada de forma restrictiva en la legislació"³⁰. Així doncs, l'article 15.4 de la LPRL que estableix els principis de l'acció preventiva, estableix que l'empresari té la obligació de preveure fins i tot les negligències no temeràries del treballador, conseqüentment l'empresari està obligat a vigilar el compliment efectiu de les normes de prevenció del propi treballador, per la qual cosa incorre en responsabilitat si adopta una actitud permissiva o passiva davant de les negligències.

La jurisprudència en aquesta obligació es posiciona establint que *"No és, per desgràcia, infreqüent la conducta de molts treballadors d'assumir riscos que posen en perill la seva*

---

²⁹ Principis generals enumerats a l'article 15 de la Llei de prevenció de riscos laborals.

³⁰ Vid. Escuela Judicial, *Hacia una legislación integral sobre el accidente de trabajo*, Cuadernos judiciales

integritat física, amb l'afany d'agilitar en benefici de l'empresa el procés productiu i no ralenti l'execució de les tasques que li són encomanades, fins i tot encara que això suposi un evident perill per a la seva persona, sent precisament aquest el motiu pel qual és exigible a l'empresari l'adopció de totes les mesures de seguretat necessàries per fer impossible aquest tipus de practiques i prevenir així els accidents que pogués provocar la distracció, excés de confiança o fins i tot negligències del treballador, la qual cosa en casos com el d'actuacions exigeix assegurar-se que el treballador”³¹

En el supòsit de responsabilitat de l'empresari, se li aplicarà un recàrrec que recaurà directament sobre l'empresari infractor, per tant, ha d'existir una empresa incomplidora dels seus deures en matèria de seguretat i salut del treballador, excloent d'aquests incomplidors l'INSS o la mútua asseguradora de l'accident de treball. Aquest recàrrec està regulat a l'article 123 de LGSS on estableix que totes les prestacions econòmiques que tinguin una causa en accident de treball o malaltia professional s'augmenten segons la gravetat de la falta en un 30% a un 50%. Aquest recàrrec no pot ser objecte d'assegurança alguna i és nul de ple dret qualsevol pacte o contracte que es realitza per cobrir-la compensar-la i transmetre-la. Si bé aquests responsabilitat és independent i compatible amb totes les de l'ordre jurisdiccional inclòs el de penal, quan existeixi un procediment d'aquests ordre per els mateixos fets, es suspendrà l'expedient administratiu fins que es dicti sentència ferma.

Si a l'empresari no presta una protecció adequada i eficaç els treballadors se li podran exigir una sèrie de responsabilitats que poden donar lloc a sancions administratives així com a responsabilitats penals i civils per els danys i perjudicis que es derivin de l'incompliment establert.

Les sancions administratives que les imposen la llei de prevenció de riscos laboral 31/1995 i complementat amb la llei de infracció i sancions de l'orde social (LISOS) RDL 5/2000. Les responsabilitats administratives que es deriven del procediment sancionador són compatibles amb les indemnitzacions per als danys i perjudicis causats pel recàrrec de prestacions econòmiques de la seguretat social, que aquestes, poden ser fixades per l'òrgan competent. Aquestes infraccions es sancionen:

- l'expedient sancionador s'inicia per l'acte de inspecció de treball i la competència per la seva resolució, a proposta per la inspecció de treball segons l'àmbit d'infracció corresponent a :

---

³¹ Posició adoptada per la Sentència del Tribunal Suprem de 21 de febrer del 2002.

- Autoritat competent a nivell provincial fins a 30.050,61 €.
- Director general competent fins a 90.151,82€.
- Ministre de treballs i assumptes socials fins a 300.506,05€.
- Consell de ministres a proposta del de treball i assumptes socials fins a 601.012,10€.

La doctrina del Tribunal Suprem³² en la matèria estudiada, que marca les línies directrius a seguir es concentra en els següents punts:

1. El recàrrec de prestacions per falta de mesures de seguretat (sentències del Tribunal Suprem de 2 d'octubre de 2000 , 14 de febrer , 9 d'octubre de 2001 i 21 de febrer de 2002) és una pena o sanció que s'afegeix a una pròpia prestació, prèviament establerta i la imputació de la qual només és atribuïble, en forma exclusiva, a l'empresa incomplidora dels seus deures en matèria de seguretat i higiene en el treball. I declara la sentència citada, en el que concerneix al que invoca el recurrent, de 21 de febrer de 2002 de l'Alt Tribunal que "*Es tracta de responsabilitat empresarial cuasi-objectiva amb escassa incidència de la conducta del treballador, com es va afirmar en relació amb la intrascendencia de la falta negativa a realitzar els treballs sense la protecció requerida en un supòsit d'accident laboral d'un treballador amb càrrec de col·laboració en matèria de seguretat i higiene*".

2. Tal com ha declarat l'Alt Tribunal en sentència de 30 de juny de 2003 el principi de presumpció d'innocència, conforme a reiterada jurisprudència, únicament té sentit en l'esfera jurídic- penal, i no en l'esfera civil-laboral d'incompliments contractuals del deure seguretat assumit per l'ocupador.

El que respecta als requisits per a la imposició del recàrrec, són els següents:

1. La producció d'un sinistre que hagi causat un dany que hagi originat al seu torn el reconeixement d'una prestació de seguretat social.

---

³² Fonament jurídic de la sentència del TSJ d'Extremadura núm. 535/2014 de 30 d'octubre. Es tracta de un recurs interposat per un treballador conductor de un dromer que no es va posar el cinturó i es discutia si la responsabilitat era de l'empresari o del treballador, decantant-se per considerar-ho com a responsabilitat de l'empresari ja que ha de tenir en compte les imprudències o distraccions dels treballadors.

2. Que s'hagi infringit alguna norma de seguretat i salut en el treball, doncs en cas contrari no hi ha violació de la normativa de prevenció de riscos laborals. La mera existència d'un accident no implica la imposició del recàrrec. El caràcter sancionador del precepte ha portat a algun sector doctrinal i algunes sentències a entendre que ha d'incomplir-se una norma legal o reglamentària concreta. En termes generals l'article 123 de la LGSS estableix la tesi que concorre la infracció quan no s'han observat les mesures generals o particulars de seguretat i higiene en el treball adequades a les circumstàncies de temps, lloc, treball realitzat i persones intervinents.

El tercer requisit és que el resultat lesiu hagi estat com a conseqüència de la infracció o infraccions comeses, que existeixi el necessari nexa causal entre el sinistre i la infracció imputada. En aquest sentit la relació de causalitat només la trenquen la força major estranya al treball, l'acte de tercer aliè a l'empresa i la imprudència temerària del treballador lesionat. En aquest sentit, tal com ens pronunciem en sentència de data 26 de maig de 2004 "ha de partir-se d'un principi bàsic, que l'empresa ve obligada a la prestació de seguretat respecte dels seus treballadors, en virtut del que es disposa en l'article 4.2.d) i 19.1 de l'Estatut dels Treballadors i 2 i 14 de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals , disposant aquest últim que encara que l'acció de l'empresari en matèria de prevenció pot complementar-se amb les obligacions legalment imposades als treballadors o serveis de l'empresa, això no li eximeix "del compliment del seu haver d'en la matèria, sense perjudici de les accions que pugui exercitar, si escau, contra qualsevol una altra persona".

4. Responsabilitat dels treballadors.

La LPRL en el seu article 29 regula les obligacions que tenen els treballadors enfront a la matèria de prevenció de riscos establint que *“Correspon a cada treballador vetllar, segons les seves possibilitats i per mitjà de l'acompliment de les mesures de prevenció que s'adoptin en cada cas, per la seva pròpia seguretat i salut en el treball i per la d'aquelles altres persones les quals la seva activitat professional pugui afectar, a causa dels seus actes i omissions en el treball, o de conformitat amb la seva formació i les instruccions de l'empresari”*.

Ara bé a vegades els treballadors no compleixen amb les seves obligacions en la matèria de prevenció i segons el punt tercer d'aquest article 29 *“ té la consideració d'incompliment laboral a l'efecte previst a l'article 58.1 de l'Estatut dels treballadors o de falta, si escau,*

*d'acord amb el que estableix la normativa corresponent sobre règim disciplinari dels funcionaris públics o del personal estatutari al servei de les administracions públiques. Allò que disposa aquest apartat s'ha d'aplicar igualment als socis de les cooperatives l'activitat de les quals consisteixi en la prestació del seu treball, amb les precisions que s'estableixin en els seus reglaments de règim intern”.*³³

Per altra banda l'article 115.5 de la LGSS a regula la imprudència del professional que és conseqüència de l'exercici habitual d'un treball. El precepte de referència manté el nexa causal entre la lesió i el treball tot i la concurrència de la culpa de la víctima, suposat en que la mateixa pot qualificar-se d'imprudència professional. El límit que marca el criteri per determinar si el grau de imprudència permet o no qualificar com accident laboral depèn de si la imprudència és temerària, que en aquest cas es descarta, o si la mateixa és professional, que en aquest cas mantindrà la qualificació d'accident de treball³⁴. Si no es manté la qualificació d'accident de treball el treballador no gaudirà dels beneficis de regulació jurídica.

Els treballadors tenen l'obligació d'adoptar les mesures de protecció i una d'aquestes pot ser els EPIS, si el treballadors no adoptes aquestes mesures de seguretat incorre en incompliment laboral, però primer de tot s'ha de tenir en compte que l'empresari ha de posar mesures de seguretat col·lectiva davant de les individuals, aquest és un cas del TSJ de Catalunya³⁵ en què un treballador va caure des de la teulada d'una casa el terra per no portar els arnesos de seguretat, però el tribunal va trobar oportú estimar que primer s'havia d'aplicar les mesures de protecció col·lectiva i per molt que el treballador no portés els seus Epis s'hi hagués hagut una xarxa el treballadors no hagués patit l'accident, eximint així de responsabilitat el treballador.

Ara bé abans de que tingui lloc l'accident si l'empresari veu que el treballadors no compleix amb les normes de seguretat tal i com hem dit anteriorment pot acomiadar el treballador, així doncs en la sentència del TSJ de Catalunya núm. 341/2009 de 19 de Gener, un treballador estava realitzant les seves tasques a sobre una vestida sense casc tot i les advertències del treballador de l'empresari, i la sala considera legal l'acomiadament ja que li correspon el

---

³³ L'article 58.1 del ET estableix que *“els treballadors poden ser sancionats per la direcció de les empreses en virtut d'incompliments laborals, d'acord amb la graduació de faltes i sancions que estableixin les disposicions legals o el conveni col·lectiu que sigui aplicable”*.

³⁴ José Sánchez Pérez tesi doctrinal *“La configuració jurídica d'accidents laborals”*.

³⁵ Fonament jurídic de la sentència del TSJ de Catalunya núm. 170/2014 de 14 de gener.

treballador complir amb les mesures de seguretat i deures previstos a la LPRL i l'empresa li va advertir varies vegades i per tant es ajustada l'extinció de la relació laboral d'acord amb l'article 54.2 b de l'estatut dels treballadors i en relació el conveni de la construcció (articles 75, 12 i 74

XII. CONCLUSIONS

Les conclusions que s'han poden extreure d'aquest treball són:

1. Que els accidents laborals, per ser considerats com a tal, es troben regulats a la Llei General de la Seguretat Social, i que un accident per ser considerat laboral ha de complir 3 requisits que són: lesió corporal, compte d'altri, i relació de causalitat.

La jurisprudència ha establert que per molt que l'accident no hagi passat en el moment o lloc de treball s'ha d'estudiar cada cas i si existeix una relació directe pot ser considerat accident laboral.

2. Dins l'article que regula els accidents laborals s'han de tenir en compte els in itinere que son accidents relacionats amb el treball considerats especials, ja que son aquells patits entre l'anada i la tornada de la feina.

La jurisprudència accepta que el lloc d'anada o tornada sigui una segona residència però no accepta l'accident patit en a realització de gestions privades en hores de feina.

3. Un dels temes més controvertits es el suïcidi, com element de consideració d'accident laboral, però personalment i amb concordança de les sentències comentades es considera que el sol fet de que una persona es suïcidi en el lloc de treball no implica que els problemes esdevinguessin d'aquests sinó que podria existir la possibilitat de que estigues provocat per altres causes alienes el treball, per això es considera que es convenient realitzar seguiments psicosocials els treballadors ja que podríem prevenir alguns d'aquests suïcidis. I en els casos en que el treballador ha expressat les seves inquietuds havans de suïcidar-se, opinió que no hi ha dubte que la principal causa ha sigut la feina.

4. A part dels accidents de treball també hem de tenir en compte les malalties professionals que son aquelles regulades a la LGSS i que estan establertes en una llista, i també cal considerat malgrat no siguin directament accidents de treball les malalties derivades del treball perquè tenen un relació directe amb el treball.

5. En l'últim punt s'ha fet referència a la LPRL i a les responsabilitats davant un accident laboral, respecte aquestes responsabilitats els empresaris se'ls imposarà recàrrecs per no complir amb les normes de seguretat quan ocorrin accidents, tot i així la jurisprudència és massa ampla en interpretar que els empresaris han de tenir en compte fins i tot la imprudència temerària del treballador. Pel que fa a la responsabilitat del treballador personalment es considera que no hauria de ser l'empresari que li poses les sancions ja que a vegades pot ser difícil que es compleixin (ja sigui perquè li sap greu, perquè vol augmentar el ritme de treball..etc) sinó que hauria de ser l'inspector de seguretat el que pogués imposar, a part dels empresaris, sancions els treballadors, sent responsables les dues parts, sense arribar a l'acomiadament.

I per últim com a conclusió final s'ha de tenir en compte que les llei per si mateixes son ambigües amb molts casos cal recórrer els tribunals per trobar l'aplicació pel cas concret. Respecte dels jutges de primera instància tot i que en principi són imparcials sempre s'acaben posant a davant els seus ideals i per tant defensant els empresaris o els treballadors depenen de la seva visió, això provoca, que trobem varies sentències amb uns mateixos fets però amb resolucions diferents, per això cal a vegades comparar varies sales o anar a sentències d'unificació de la doctrina.

XIII. BIBLIOGRAFIA.

CAVAS MARTÍNEZ, Faustino, *El accidente de Trabajo in itinere*, Tecnos 1994

CORUÑA, A. ESPEJO, A. I Flores F, *Investigación de accidentes*, 1ra edició, La Ley, 2002

CGPJ, Escuela Judicial, *Hacia una legislación integral sobre el accidente de trabajo*, Cuadernos judiciales.

GONZÁLEZ DE LENA ÁLVAREZ, Francisco “La normativa Española de riesgos laborales, antecedentes, contenido y técnicas de resolución”. REA, *Revista Asturiana de Economía*, nº 18

MONTOYA MELGAR, Alfredo, *Derecho del Trabajo*, 31ena Edició, Tecnos, 2010.

SÁNCHEZ PÉREZ, José, *Configuració jurídica de l'accident de treball*, Granada, 2012.

XIV. WEBGRAFÍA

- www.noticiasjuridicas.com (17 de juny del 2015)
- Aranzadi/Westlaw. (30 de juny del 2015)
- www.Tribunalconstitucional.es (29 de juny del 2015)
- <http://www.insht.es> (15 de juny del 2015)
- www.Prevent-world.com/noticias. (15 de juny del 2015)